

Välittäminen	2
Yksinäisyyden aikakausi	2
Välitä hänestä	3
Hällä väliä	3
Kipeä välittäminen	4
Avartava välittäminen	5
Kuluttava välittäminen	6
Välitä hänelle	7
Anna hänen välittyä sinulle	8
Kultainen sääntö	8
Kultainen kääntö	8
Kultainen vääntö	9
Ole välinpitävä	9
Hänellä ja sinulla on:	10
Hylkäävä välinpitämättömyys	11
Välinpitämätön tietäjä	11
Välinpitävä Jeesus	12
Välinpitämätön Saatana	13
Rakastuneen välinpitämättömyys	15
Ihaileva välinpitämättömyys	16
Itselleen sokea välinpitämättömyys	17
Välinpitäminen auktoriteetteihin	18
Välinpitäminen vihollisiin	20
Ole välittäjä	22
Miten välität hänet hänelle?	23
Välittäjä on sakramentti	24
Jeesus välittäjänä	25
Välittäminen voi tulla kalliiksi	26
Tarvitsetko itse välittäjää?	26
Välitä myös itsestäsi	27
Välitä tunteistasi	28
Välitä tarpeistasi	29
Kuuntele sydäntäsi	29
Ole välinpitävä itseesi nähden	30
Välinpitämätön Don Juan	31
Välinpitämätön Meikäläinen	31
Itsen kanssa kasvokkain	32
Katumus ja kiitollisuus	33
Rukous välinpitämisenä itsen	33
Dialogi Jumalan kanssa	34
Jumalan välinpitävyys	34
Ole välitön	35
Välit kunnossa?	37
Pyhä välinpitämättömyys	37

Välittäminen

(Vuodelta -93)

Voiko ihminen kohdata olemassaololleen suurempaa uhkaa kuin sen, ettei kukaan välitä hänestä? Onko häntä edes olemassa, jos hän ei ole olemassa kenellekään?

"Minun paimeneni eivät välitä minun lampaistani, vaan minun paimeneni kaitsevat itseänsä." Hes. 34:8.

Paimen joka välittää lampaistaan vain heidän villojensa takia, välineellistää heidät palvelemaan vain omia tarpeitaan. Lammas voi ehkä suostua siihen, mutta ihmislapsi kuolee siihen. Älä siis pyydä Herodesta lapsenvahdiksi.

"Nälkä ei ole ainoastaan leivän nälkää, vaan nälkää olla olemassa jollekin." **Äiti Teresa**

Yksinäisyyden aikakausi

"Olen hukannut käsikirjoituksen.

Vuorosanoja en tiedä.

Vieressäni on vieraita rooleja, hahmoja jotka puhuvat outoja sanoja.

Minä vain ihmettelen ja katson.

Hitaasti tunnen miten kylmä jää jähmettää minua.

Se etenee minussa, enkä voi enää liikkua.

Hahmot liikkuvat ympärilläni,

kuin mitään ei tapahtuisikaan,

kuin minua ei olisikaan.

Puhuvat vain toisilleen

ja minun lävitseni

outoja sanoja ja minä jäädyn.

Universaalinen yksinäisyys jäädyttää minut,

kunnes minua

ei ole koskaan ollutkaan."

Ote saamastani kirjeestä.

Tämän kurssikauden aikana olen löytänyt joitakin uusia sanoja, joiden merkitys on auennut uudella tavalla. Yksi niistä on välittäminen, ja siitä juontuvat välinpitäminen ja välittömyys. Haluan kanssasi tarkastella mitä nämä viisaat monimerkitykselliset sanat käytännössä merkitsevät suhteessasi itseen, toiseen ja Jumalaan.

Uskon, että näiden sanojen sanomalle löytyy kaikupohjaa tänä yksinäisyyden aikakautena.

Milloinkaan ei ole niin paljon ihmisiä sullottu niin lähelle toisiaan kuin tänään.

Ihmisellä ei koskaan aikaisemmin ole ollut niin paljon erilaisia

kommunikaatiovälineitä kuin nyt. Niiden kautta kaikki välit ovat lyhentyneet.

Teknisesti on mahdollista saada yhteyttä melkein keneen tahansa, melkein milloin

vain. Silti ihmiset eivät koskaan ole olleet niin yksinäisiä ja välinpitämmättömiä kuin tänään.

Voimme tarkkailla omaa ja toisten elämää, analysoida, psykologisoida, ottaa

filosofista etäisyyttä ja luoda teologisia selityksiä, mutta jos emme välitä siitä mitä

näemme, kaikki jää kylmäksi teoriaksi. Kun irroitamme itsemme elämästä ja

asetumme sen ulkopuolisiksi tarkkailijoiksi, millään ei ole enää mitään väliä. Kaukaa

katsellen elämästä voi piirtää isoja karttoja ja käydä suuria keskusteluja - pienellä

sydämellä.

Olen vakuuttunut siitä, että arkitylsyyden suurin syy on ylimielisyys, elämän ja elävien yläpuolelle asettautuminen. Koin sen viimeksi häissä, joihin osallistuin erään ystävän kutsusta. En tuntenut siellä juuri ketään. Tunti tunnilta kävin yhä kärsimättömämmäksi. Kehitin tylsää oloani tympääntymiseen saakka. Vasta jälkeenpäin tajusin asettautuneeni tapaamieni ihmisten yläpuolelle. En välittänyt kenestäkään. En antanut kenellekään todellista arvoa. En ollut utelias aarteiden metsästäjä suhteessani uusiin ihmisiin. Siksi minulla oli tylsää. Olin luopunut välittämisestä, olin hylkäävän välinpitämätön ja hillitsin välittömyyttäni. Siitäkin sain uutta aihetta miettiä mitä nämä sanat oikein tarkoittavat.

Välitä hänestä

"Olet prosessi, joka sinussa tapahtuu. Tai se kuolio, ettei mitään tapahdu.

En heitä pois kainalosauvojeni, kasaan niistä taakan selkäni.

Luut kasvoivat yhteen, mutta ellen poista kipsiä, jalka surkastuu.

Käpertyneenä näyttää olevan lujemmin koossa.

Mutta ennen pitkää on pakko ottaa se ankara hoito, että kieltää tähänastiset tapansa, ja alkaa elää sen elämää, joksi on matkalla."

Markku Envall. (Samurai nukkuu. WSOY -89. s.87)

Välittäminen on apaattisuuden ja tarkoituksettomuuden vastakohta. Se on sinun antama merkitys ja arvo jollekin. Heti kun annat arvoa jollekin, välität siitä tai hänestä. Sinun ilosi, onnesi ja elämäsi tarkoitus on siinä mistä välität. Missä sinun aarteesi on, siellä on myös sydämesi - ja päinvastoin. Jos sinulla ei ole aarretta missään, missä sinun sydämesi silloin on?

Toisaalta suurin kärsimyksesi voi tulla sen kautta, että välität. Niin on Jumalankin kanssa. Hänen ilonsa Taivaissa on jokaisessa, joka ottaa vastaan hänen välittämisensä. Me olemme hänen ilonsa, koska hän välittää meistä. Mutta me olemme myös Hänen kärsimyksensä, koska Hän välittää meistä.

Tavallisen elämän voit viettää kunhan vain selviät hengissä. Hyvä elämä riippuu siitä mistä ja keistä välität. Ikuisen elämän voit saada, koska Jumala välittää sinusta.

Olet säilynyt hengissä, koska ainakin joku on matkan varrella välittänyt sinusta. Alat elää, jos itse uskallat alkaa välittää jostakin.

Tulet olevaksi ja eläväksi välittämisen kautta. Välitä paljosta niin olet ja elät vahvasti. Ole välittämättä mistään ja hukut itse rakentamaasi tyhjyyteen. Kaikki tarvitseminen, haluaminen, toivominen, tahtominen, pyrkiminen ja elämän yleinen tavoitteellisuus ja tarkoituksellisuus perustuu siihen, että ylipäänsä välität mistään.

Monet heräävät tähän totuuteen vasta jouduttuaan tekemisiin kuoleman kanssa. Eräs syöpään sairastunut nainen sanoi:

"Olen täyttynyt uudella toivolla ja elämisen tarkoituksella. Se menee yli useimpien läheisten ymmärryksen. Arvostan koko elämän ihmettä - kuten linnun lennon katselemista. Kaikki tulee paljon merkityksellisemmäksi, kun olet vaarassa menettää sen. En ole koskaan välittänyt elämästäni ja läheisistäni niin paljon kuin nyt, kun olen lähellä kuolemaa."

Kaikki kykysi ja mahdollisuutesi heräävät kuoleman unesta heti, kun välität jostakin. Kun et välitä mistään, millään ei todellakaan ole mitään väliä. Jos ihmissielun kuolemansairaudelle pitäisi keksiä nimi, yksi vahva ehdokas olisi Hällä Väliä.

Hällä väliä

Ilman välittämistä kaikki ihmisen voimavarat kuluvat hukkaan ja pahimmassa tapauksessa kanavoituvat sokeaan ja demoniseen tuhoamiseen. Elämän kauheuksiin kuuluu se, että ne joista on kaikkein vähiten välitetty ovat alttiimpia täyttämään sisäisen rakkaustyhjiönsä tuhoavalla voimalla ja vallalla.

Tätä kirjoittaessani lehtiotsikoissa on muutaman päivän ajan ollut kahden nuoren silmitön väkivalta, joka koitui 18-vuotissyntymäpäiväänsä viettävän pojan kuolemaksi. Tappajat eivät ole kuulusteluissa osoittaneet minkäälaisista katumusta, tai tekojensa kauhistuttavista seurauksista välittämistä. Onko todella niin, että näistä nuorista ei ole välitetty? Ehkä he eivät koskaan ole saaneet maistaa todellista välittämistä, eivätkä siksi oppineet sitä itsekään? Joka tapauksessa he eivät jääneet tappamaan aikaa hautautumalla television eteen. He lähtivät tappamaan elämää, jonka olivat oppineet pitämään turhana. Oliko heidän sanomansa:

"Jos ette rakasta meitä, niin ainakin joudutte pelkäämään meitä. Tärkeintä on, että edes jollakin tavalla tulemme huomatuiksi."

Välittäminen on uppinniskaista kieltäytymistä uskomasta kaiken turhuuteen, vaikka se kävelisi vastaamme heti noustuamme sängystä. Välittäminen on uhmakasta kapinaa tappavaa rutiinia vastaan, vaikka työ olisi sitä täynnä. Välittäminen on sinnikästä taistelua kaiken tyhjyyttä vastaan. Se on huikea uskon hyppy yli katoavuuden. Pohjimmiltaan välittäminen on palavaa uskoa elämän pyhyteen ja joidenkin asioiden ikuisuuteen katoavuuden keskellä.

Joka päivä joudun kysymään itseltäni, välitänkö loppujen lopuksi yhtään mistään ja kenestäkään. Joka päivä joudun myös vastaamaan samaan kysymykseen. Jokaisen päivän elämänlaatu määräytyy sen mukaan miten vastaan tuohon kysymykseen. Eikä siinä kaikki: Huomispäivän maailman muoto ja seuraavan sukupolven elämän laatu riippuu siitä, miten minä vastaan tuohon kysymykseen.

Välittäminen on oman tarvemaaailman rajojen ylittämistä. Voin saada kaiken haluamani ja silti jäädä välinpitämättömäksi. Kaikkein välinpitämättömimmät ihmiset löytyvät niiden joukosta, joilla jo on kaikkea mitä vain voivat kuvitella tarvitsevansa. Välittäminen on itsensä ulkopuolelle kurottautumista, jota ilman rikaskin ihminen kuihtuu omaan köyhyyteensä.

On ihmisiä, joille on turha julistaa:

"Jos et välitä itsestäsi et opi välittämään muistakaan."

Pikemminkin päinvastoin:

"Jos et välitä muista et löydä mitään syytä välittää itsestäsiäkään."

Merkkillistä kyllä, vain omista tarpeistaan välittäminen tuottaa köyhimmän mahdollisen elämän.

Tässä yhteydessä tulee mieleen myös buddhalaisen ratkaisun köyhyys. Buddhan mukaan kaikki kärsimys johtuu elämänhaluista, pyrkimyksistä ja tavoitteista; siitä, että välittää paljosta. Kärsimys lakkaa, kun kuolee kaikille haluille. Olen samaa mieltä. Kärsimys todellakin lakkaa, mutta tilalle tulee vain tyhjiys. Ja tyhjiys on tyhjyyttä, vaikka se julistettaisiin kuinka siunatuksi tilaksi tahansa.

Kipeä välittäminen

"Sinun rakkautesi valuu myös sellaisiin kehtoihin, joita kukaan ei keinuta, ja sinne, missä viattomasti lähestyvään avoimuuteen on vastattu nyrkillä." **Martti Lindqvist**

Jeesus valitsi kaikesta ja kaikista välittämisen. Se ei pelastanut häntä kärsimykseltä. Päinvastoin. Juuri siksi, että hän välitti, hän joutui kärsimään. Välittäminen on astumista sekä oman että toisen elämän kipeimpään kohtaan ja altistumista kärsimyksen. Mitä intohimoisemmin välität, sitä suuremmalle kärsimykselle avaavat itsesi.

Jeesuksen vertaukset Jumalan tavasta välittää kertovat kohtuuttomasta - suorastaan hullusta välittämisestä.

Kuvittele naista, joka on kadottanut yhden kymmenestä kolikostaan ja jättää muut varkaille alttiiksi löytääkseen sen. Kaiken kukkuraksi hän järjestää juhlat

naapureilleen löydettyään kadonneen kolikon. Mahtoivat naapurit pitää häntä kahelina.

Tai ajattele paimenta, joka jättää sata lammasta alttiiksi susille löytäkseen yhden kadonneen karitsan. Eihän siinä ole mitään järkeä.

Jumalan tapa välittää on kohtuuton, järjetön ja laskelmoimaton. Kukaan tulosvastuullisuuteen koulutettu hyötyajattelija ei välittäisi niinkuin Jumala. Hän näkee vaivaa näennäisesti turhan takia (karitsoitahan tule aina lisää) ja juhlii vähäpätöistä löytöä (järjestää tuhannen markan juhlat löytyneen markan takia). Jos me välittäisimme niinkuin hän, joutuisimme naurunalaisiksi.

Pakkomielteinen kadonneen rahan etsiminen ja hikinen vaellus eksyneen karitsan perässä, on vain etäinen aavistus Jumalan villistä, hullusta, absurdista ja kohtuuttomasta tavasta välittää. Niin pientä ihmistä ei olekaan, etteikö Jumala järjestäisi Taivaallisia bileitä hänen kotiinpaluustaan.

Pitkän lakihenkisyyden kauden jälkeen evankeliumina tarjotaan tänään Jumalaa, joka antaa meille luvan olla. Jumalaa tarjotaan hyväntahtoisena, mutta hieman väsähtäneenä papparaisena, joka suhtautuu kärsivällisesti lastensa törttöilyihin. Minä näen Jumalan intohimoisena rakastajana, joka halusta vapisevana suorastaan vaatii meitä olemaan ja elämään. Jumalan välittäminen näkyy Lasaruksen haudalla. Jeesus järkyttyy ytimiään myöten ja huutaa henkiin herättävän kutsunsa Tuonelan ytimeen. Sellaisena minä näen Jumalan jokaisen ihmisen edessä, joka on haudannut itsensä omaan itseensä.

Hän välittää sinusta, joka olet hautautunut kuoreesi. Jos sinusta on tullut itsesi hauta, välittävä Jumala seisoo sen aukolla ja kutsuu sinut elämään. Se on intohimoisen rakastajan kutsu, joka mustasukkaiseen kiivauteen asti halajaa sitä henkeä, jonka on sinulle antanut. Hän kutsuu halullaan sydämesi salattua totuutta. Hän himoitsee totuuttasi salatuimpaan asti, sitäkin totuutta jota häpeät ja josta koet syyllisyyttä. Hän ei vain anna sinun olla rauhassa. Hän kutsuu sinut elämään kiivaalla välittämislään. Hän ei ryöstä hautaasi, mutta hän ei myöskään jätä sinua rauhassa piiloutumaan sinne. Hän on astunut ihmiselämän pimeimpiin paikkoihin, kutsuakseen sinne sidotut elämään. Hän on kuollut kaikki mahdolliset kuolemat voidakseen uudestisyntyttää sinut ja nostaa sinut itsesi haudasta. Jeesuksessa Kristuksessa Jumala ilmaisi välittämisenä, joka ei peräänny minkään inhimillisen edessä, eikä karta mitään kärsimyksen muotoa.

Etsi historiasta ja maailmankirjallisuudesta kaikkein intohimoisimmat rakastajat ja löydät vain aavistuksen siitä, kuinka paljon Jumala välittää sinusta.

Avartava välittäminen

Välittäminen ei ole sentimentaalisuutta. Sentimentaalinen ihminen välittää enemmän tunteistaan jotakuta kohtaan, kuin siitä, jota kohtaan hän tuntee jotakin. Todellinen välittäminen käynnistää sisälläsi veturin, joka vetää tahdon, tunteet ja kaikki yksilölliset voimavarat liikkeelle: "Jotain on tehtävä..."

Välittäminen on toisen tarpeiden ottamista omikseen ja itsensä välittämistä niiden kohtaajaksi. Välittävä ihminen sitoutuu toisen hyvinvointiin ja valjastaa kaikki voimavaransa sen palvelijaksi.

Se, että itse olen sitoutunut ammatikseni välittämään ihmisistä on osoittautunut itselleni erittäin tärkeäksi. Joskus, kun olen tosi liemessä itseni tai muiden kanssa, näkökulmani maailmaan tiivistyy pieneksi mustaksi aukoksi. Katselen koko todellisuutta pelkästään kipuni kautta. Kurssin alkaminen pakottaa minut pois siitä. Monta kertaa olen saunassa itkenyt ennen kurssin alkua omaa tuskaani, luvannut itselleni olla unohtamatta sitä ja palata pienen Danielin hätään kurssin jälkeen.

Kurssin aikana keskityn välittämään muista. Minua ei tavallaan ole olemassakaan. Samalla minulla on tunne siitä, että elän vahvemmin kuin koskaan.

Kurssin lopulla saatan olla fyysisesti uupunut, mutta henkisesti ja hengellisesti puhdistautunut, elämäni voimissa. Toisista välittäminen on vapauttanut minut rajallisesta näkökulmastani elämään. Tämän takia moni kurssi ja henkilökohtainen tapaaminen on palvellut omaa hyvinvointiani tosi hyvin. Toisista välittäminen on vapauttanut liiasta sidonnaisuudesta itseäni.

Jotain tästä löydän myös Jungin ajatuksesta, jonka löysin **Henri J M Nouwenin** siteraamana:

"Sielunhoitajan on vetäydyttävä itseensä pystyäkseen avautumaan toiselle ihmiselle ja puhumaan hänen kanssaan. Minun on vetäydyttävä tehdäkseen tilaa toiselle... Jumala, kaikkialla läsnäoleva ja kaikkivoiva, oli kaikkialla. Hän täytti universumin Olemisellaan. Kuinka sitten luomakunta syntyi? Jumalan oli luotava se vetäytymällä itseensä; Hän loi ei-Hänet, toisen, keskittymällä itseensä. Inhimillisellä tasolla itseäni-vetäytyminen auttaa toista ihmistä hänen omaan olemiseensa."(Särkymisen viisaus. Kirjapaja -88. s.106.)

En pidä hänen tavastaan käyttää ilmaisua "itseensä vetäytyminen" (en tunne alkuperäistä tekstiä). Minusta siihen sopii paremminkin Jeesuksen puhe itselleen kuolemisen ja itsensä kieltämisestä rakkauden tähden. Ymmärrän sen huomion siirtämisenä omista tarpeista ja tunteista toisen sisäiseen maailmaan. Jos se pohjautuu rakkauteen, eikä pelkoon. Se on itseä puhdistavaa välittämistä, eikä itseä raiskaavaa uhrautumista.

Kuluttava välittäminen

*"Tunnen olevani niin vanha -
Satoja, tuhansia vuosia vanha.
Enkä ole vielä juuri mitään kokenut,
en elänyt.*

*Olen syntynyt vanhaksi.
Minun täytyisi syntyä uudestaan."*

Ote saamastani kirjeestä.

Vanha tuttu sanoma on: Uhraudu, palvele, auta, kuuntele, ota huomioon, jaks ja kestä kunnes kulut puhki ja palat loppuun. Sekö vain on rakkautta? Sekö vain on aitoa välittämistä?

"Sitähän minä olen aina tehnyt, eikä välillämme silti ole minkäänlaista yhteyttä. Minä tulen vain katkerammaksi ja kaunaisemmaksi joka vuosi. Tietäisit vain kuinka paljon minä olen lastenikin eteen tehnyt. Mitä minä siitä olen saanut? Sen, että he eivät kehtaa olla jouluna tulematta pikaviisiitille. Minä olen välittänyt niin paljon kuin vain ihminen voi. Mitä siitä vielä puuttuu? Mitä minun vielä pitää ymmärtää? En jaks enää."

Eräs toinen nainen kertoi kuinka hän oli lapsesta asti oppinut "olemaan kuulolla." Kukaan ei koskaan sanonut mitään suoraan. Siksi hän oppi tarkasti kuuntelemaan äidin tapaa kolistella astioita, hengittää ja huokailla. Hän oppi lukemaan askelten sanatonta sanomaa ja arvaamaan isän mielentilan tavasta jolla hän kotiintullessaan sulki oven. Hän tuli erittäin valppaaksi kaikille äänille ja niiden sisältämälle viestille, voidakseen reagoida niihin toivotulla tavalla.

Ensimmäisellä luokalla koulussa hän saattoi hetkeksi unohtaa valppautensa ja eksyä omaan sisäiseen maailmaansa. Mutta kun vierustoverin kynä putosi lattialle, hän hypähti pelästyksestä ja kaatoi pulpettinsa. Hän oli unohtanut olla kuulolla. Aikuisena hän jatkoi toisten kuuntelemista ja kehittyi erittäin tarkaksi rivien välistä lukijaksi. Itseään ja omia tarpeitaan hän ei kuunnellut ollenkaan. Edelleen hän pelkäsi

kaikkia ääniä. Ristiriitatilanteessa hän saattoi oireilla menettämällä oman äänensä kokonaan muutamaksi viikoksi.

Ensimmäinen asia, jonka hän itsestään kuuli oli totaalinen väsymys ja voimattomuus. Yllätyksekseen hän helpottui siitä valtavasti.

"Minäkö todellakin saan tuntea väsymystä? Minun ei todellakaan tarvitse jaksaa?"

Oltuaan täällä muutaman päivän ehdotin, että hän menisi metsään huutamaan ensimmäistä kertaa elämässään. Sen hän tekikin. Hän kuvitteli eteensä kaikki ihmiset joiden yksipuoliseen kuuntelemiseen oli elämänsä aikana keskittynyt ja huusi omat tunteensa julki keuhkojensa pohjasta.

"Katsellessani sen jälkeen ympärilleni tunsin vilpitöntä hämmästyystä siitä, että puut olivat vielä pystyssä. Raivoni ei ollutkaan tuhonnut koko maailmaa."

Vähitellen hän oppi ilmaisemaan itsensä myös eläville ihmisille, läheisilleen.

Nähtäväksi jää pysyvätkö he pystyssä yhtä vankasti kuin Kruusilan kuuset.

Välitä hänelle

"Älkää etsikö vain näyttäviä tekoja, tärkeää on se, että annatte itsenne." **Äiti Teresa.**

"Kaikki, mikä on itselleen pidätettyä, on myös menetettyä." **Martti Lindqvist.**

Välittäminen on viisas ja monimerkityksellinen sana.

Molemminpuolinen suhde ja yhteys ei synny, ennen kun suostut välittämään myös itseäsi toiselle. Teet sen kertomalla hänelle avoimesti myös omista tarpeistasi ja tunteistasi, ilmoittamalla hänelle rehellisesti unelmasi, toiveesi, arvosi, pyrkimyksesi, tahtosi, valintasi, turhautumisesi, vihastumisesi jne.

Yksipuolinen toisen tarpeista välittäminen ja toisen tunteiden huomioiminen voi toki olla rakkautta. Valitettavan usein se kuitenkin on epärehellistä elämää; oman sisäisen maailmansa salaamista, pelosta ettei sille löydy rakkaudellista vastaanottoa.

"Minä välitän heistä todella paljon. He ovat minulle niin rakkaita. Silti tunnen itseni yksinäiseksi ja onnettomaksi. Minunhan pitäisi olla tyytyväinen. Kaikki on ihan hyvin", hän selitti kyyneltensä keskeltä.

Tämä keski-ikäinen nainen, joka oli fyysisesti ja henkisesti loppuunpalanut, ei ollut aikuiselämässään (eikä lapsuudessaankaan) välittänyt muusta kuin perheestään. Hän oli uhrautunut miehensä ja lastensa puolesta, huolehtinut voimia säästämättä heidän hyvinvoinnistaan ja ihmetteli nyt miksi itse voi niin huonosti.

Mies ja lapset olivat ymmällään ja huolissaan, vaikka nainen tietenkin teki parhaansa salatakseen heiltä pahoinvointinsa. Nytkin hän oli tullut satojen kilometrien päähän, purkaakseen ensimmäiset itkunsa moneen vuoteen - salaa muilta. Vähitellen hänen tunnoitaan alkoi nousta esille myös katkeruutta ja kaunaa:

"Tuntuu, ettei kukaan välitä minusta."

Alkuun hän oli nopea pyyhkimään tällaiset tunteet pois ja pilkkaamaan niitä:

"Anteeksi tämä pillittely ja itsesäälissä rypeminen. Taidan vain olla hieman väsynyt. Kyllä tämä tästä."

Myöhemmin keskustellessamme yhdessä perheen kanssa kävi ilmi, ettei tämä hyvä vaimo ja erinomainen äiti antanut muille mitään mahdollisuuksia välittää itsestään.

"Itse asiassa häneen on vaikea saada minkäänlaista kosketusta. Hän ei itse tarvitse koskaan mitään. Aina hän toittottaa sitä kuinka paljon välittää minusta ja kuinka paljon hyvää hän haluaa välittää lapsille. Kyllä minäkin hänestä välitän, mutta totta puhuen minä en tiedä hänen todellisista tarpeistaan tai muustakaan sisäisestä maailmasta yhtään mitään. Viime vuosina en ole välittänyt edes kysyä. Mikäs tässä on ollessa. Palvelu on parempaa kuin kapakassa ja emäntä on näyttänyt ihan

tyytyväiseltä. Ihan viime aikoihin asti olen luullut olevani suorastaan mahtava mies, kun hän ei ole koskaan valittanut mistään."

Menemättä taustatekijöihin totean vain, että tämä nainen ei ollut vielä oppinut välittämään itseään ihmisille, joista itse välitti. Se on välittämisen toinen puoli. Eikä sen oppiminen ollut hänellekään helppoa.

Oli nöyryyttävän tuntuista alkaa välittää itseään tarvitsevana, pettymystä tuntevana, piienenä ja avuttomana, miehelleen, ja jopa omille lapsilleen. Se sattui, koska kuva itsestä täydellisenä tarpeiden tyydyttäjänä rikkoutui. Se sattui, koska hän ei siitä huolimatta aina saanut kaikkea tarvitsemaansa.

Se sattui myös muihin perheenjäseniin. Joidenkin hänen tarpeidensa ja turhautumisensa edessä muu perhe tunsu itsensä täysin kyvyttömäksi. Vaimon ja äidin tarvitsevuus ja turhautuneisuus rikkoi heidänkin illuusionsa itsestään täydellisinä.

Kaikki joutuivat kohtaamaan vajavuutensa tavalla, joka tuotti ennenkokemattomia ristiriitoja aikaisemmin niin "onnelliseen" perheeseen.

Nyt kaikki saivat mahdollisuuden harjoitella todellista välittämistä.

Jos välität hänestä, välität itsesi hänelle sellaisena kuin olet, tarpeinesi, tunteinesi, arvoinesi, pelkoinesi, haluinesi kaikkinesi - "hengessä ja totuudessa." Ei Jumalaakaan voi millään toisella tavalla lähestyä.

Antaminen tekee elämän rikkaaksi. Älä kuitenkaan unohda myös itsesi antamista tarvitsevana ihmisenä. Muutoin antamisesi voi tulla vain tavaksi hallita toista ja salata oma riippuvuutesi.

Itsesi piiloittamisen suurin hulluus on ehkä siinä, että piiloittamasi totuus on paljon rakastettavampi kuin se rooli, jota yrität esittää. Se minuus, jonka häpeästä ja syyllisyydestä salaat, on paljon kunnioitettavampi ja ihailtavampi kuin se hyvyyden ja uhrautuvuuden fasaadi, jota yrität ylläpitää. Onneksi et aina pysty pettämään rakkaitasi loputtomiin. He kyllästyvät nopeasti pakonomaiseen hyvyyteesi ja jäävät kaipaamaan sitä, mikä on totta, olkoon se kuinka raadollista tahansa. Jumalan ja useimpien lähimmäistesi maku itsesi suhteen on paljon parempi kuin omasi.

Anna hänen välittyä sinulle

Kultainen sääntö

Jeesuksen antama lähimmäisrakkauden kultainen sääntö kuuluu: "Minkä toivotte toisten tekevän teille, se tehkää myös heille."

Kuinka paljon annat toisen välittyä itsellesi?

Vaikka välitätkin itsesi hänelle ja haluat myös välittää hänestä, voit tehdä sen hänet ohittavalla tavalla. Jos toisen todelliset tarpeet eivät välity sinulle, välittämisesi voi pahimmassa tapauksessa olla vain toisen sydäntä raiskaavaa. Sokea ja kuuro välittäminen on toisen sisäisen maailman arvon kieltämistä ja oman arvon keinotekoista paisuttamista.

"Kyllä hän kovasti yrittää minusta välittää, mutta itse asiassa hän ei koskaan kysy mitä minä todella tarvitsen. Hän vain tekee asioita, joita kuvittelee minun tarvitsevan." Valittaja voisi olla lapsi taikka puoliso.

Kultainen käyntö

Kultainen sääntö on hyvin pinnallisesti ja itsekeskeisesti sovellettavissa: Sinä toivot toisen antavan sinulle turvallisuutta ja läheisyyttä. Jeesuksen ohjetta seuraten tarjoat sitä samaa hänelle. Mutta mistä tiedät, että hän tarvitsee juuri nyt samaa kuin sinä? Ehkä hän tarvitseekin seikkaulua ja yksinoloa. Jos et anna hänen tarvemaailmansa todellisella tavalla välittyä itsellesi, et koskaan voi antaa hänelle mitä hän todella

tarvitsee. Vastaavasti hän voi yrittää seurata kultaista sääntöä tarjoamalla sinulle sitä mitä itse tarvitsee. Tietenkin koet itsesi vähintäänkin ohitetuksi ja ehkä jopa uhatuksi. Jokaisen perusrukous on tulla syvimpiä tarpeitaan myöten kuulluksi ja nähdyksi. Jos toinen vain kuulee tarpeesi ja katselee niitä arvostavasti, sinun on helpompi hyväksyä se, ettei hän välttämättä pysty, jaksa, osaa tai edes tahdo juuri nyt tulla niitä vastaan. Jos tunnistat tämän todeksi omalla kohdallasi, ymmärrät myös ettei kultainen sääntö haasta sinua antamaan hänelle mitä sinä tarvitset, vaan kuuntelemaan mitä hän tarvitsee. Suhtaudu hänen tarpeisiinsa kunnioittavasti, vaikka et pystyisikään niihin vastaamaan. Vasta silloin annat hänen välittyä itsellesi kaikessa erilaisuudessaan.

Kultainen väöntö

Pahimmassa tapauksessa käytät omaa välittämistäsi vain tapana manipuloida häntä antamaan sinulle mitä itse tarvitset.

Annan esimerkin. Koet itsesi ohitetuksi keskustelussa. Hän puhuu liikaa ja sinäkin haluaisit tulla kuulluksi. Et kuitenkaan kehtaa sanoa sitä suoraan. Sensijaan kehität (ehkä tiedostamattomasti) mielessäsi juonen. Alat "välittää" hänestä entistä enemmän heittäytymällä itse poikkeuksellisen tarkkakorvaiseksi ja pitkämieliseksi kuuntelijaksi. Esität kärsivällisesti auttavia kysymyksiä ja annat erityisen sympaattista ymmärtämispalautetta. Mielesi salaisessa sodanjohtobunkkerissa ajattelet samalla: *"Toivottavasti hän huomaa kuinka tarkasti minä kuuntelen häntä. Toivottavasti hän tällä tavalla oppii miten toista (minua) pitää kuunnella. Jos minä tarpeeksi kauan toimin vain kuuntelijana, puhumatta omista tunteistani ollenkaan, hän varmaan jossain vaiheessa herää huomaamaan kuinka itsekeskeinen on ollut. Silloin hän kyllä häpeää sitä, kuinka perusteellisesti hän on ohittanut minut ja tuntee syyllisyyttä kuuntelemattomuudestaan. Sitten hän kyllä muuttaa tapansa ja alkaa kuunnella minuakin. Minä jatkan tätä yksipuolista antamista kunnes hän oppii läksynsä ja alkaa kuunnella minuakin."*

Tämä on syyllisyysmanipulaatiota, pyrkimystä ohjata toisen käytöstä vaikuttamalla salaa hänen taipumukseensa tuntea syyllisyyttä. Se on todellisen välittämisen irvikuva, jossa toisen tarpeet eivät välity sydämeesi asti ja omat tarpeesi jäävät sydämesi salaisuusiksi.

Mainittu esimerkki on vain yhden keskustelun mittainen. Mutta on perheitä, joissa vanhemmat itseään ohittaen ja mitään lapsiltaan pyytämättä uhrautuvat heidän edestään vuosikymmeniä ja viettävät katkeran loppuelämän ihmetellen, miksi lapset eivät koskaan oppineet välittämään heistä. Ehkä tarkkaan kätkeytyvä sanoma kiitollisuudenvelasta on mennytkin perille. Ehkä lapset vain pakenevat omaa syyllisyydentunnettaan ja vanhoja syyllistäjiään. Ehkä he pakottautuvat väkisin kotiin kerran vuodessa, koska joulun viettäminen muualla tekisi syyllisyydentunteen liian sietämättömäksi.

Syyllisyyteen vetoaminen ei koskaan herätä rakkautta. Jos välität lapsistasi, anna heidän tarpeiden välittyä sinulle, samalla kun annat omasi välittyä heille. Ne eivät aina sovi yhteen, koska lapset ja vanhemmat tarvitsevat usein ihan erilaisia asioita toisiltaan. Mutta ainakin kummallakin on silloin mahdollisuus välittää toisistaan aidosti, ja välittyä toisilleen aidosti. Kaikkia tarveristiriitoja ei voi ratkaista eikä kaikkia tarpeita tyydyttää, mutta turhautumisenkin keskellä voi kokea yhteyttä jos molemmat välittyvät toisilleen totuudessa.

Ole välinpitävä

"Elämän antaminen toiselle on sitä, että on täynnä pyhää ihmettelyä ja kunnioitusta toisen ihmisen salaisuuden edessä;

että näkee kauneuden kaiken sen sisällä ja takana mikä toisessa on särkynyt."

Jean Vanier. (Murrettu ruumis. Sinapinsiemen.-89, s. 58.)

Jos välität hänestä, annat hänen sisäisen maailmansa välittyä sinulle ja omasi hänelle. Onnellisina hetkinä tämä syvälle ulottuva välittyminen ja välittäminen voi johtaa rakkauden synnyttämään yhteyden kokemiseen ja jopa ykseyden mysteerin avautumiseen.

Lähtökohta sille on kuitenkin se, että molemmat ovat myös välinpitäviä suhteessa toiseen - suostuvat pitämään väliä ja kunnioittamaan yksinäisyyttä, etäisyyttä, erillisyyttä, erilaisuutta, vapautta ja välimatkaa.

Rakkaudellinen välinpitäminen alkaa omien ja toisten oikeuksien kunnioittamisesta. Luettelen seuraavaksi joitakin sinun ja hänen perusoikeuksia. Teoriassa ne varmaan kuulostavat itsestänselviltä, mutta käytännön elämässä rikomme niitä jatkuvasti. Pysähdy siis jokaisen kohdalla miettimään annatko todella itsellesi ja toiselle nämä oikeudet.

Hänellä ja sinulla on:

Oikeus tehdä valintoja, jotka palvelevat hyvää elämää, eikä vain hengissäpysymistä. Oikeus elää omantunnon, eikä toisen tunnon mukaan, asettaa asiat omaan tärkeys- ja arvojärjestykseen, ja elää sen mukaan.

Oikeus tehdä päätöksiä, tunteiden, intuition, arvojen, tarpeiden, voimavarojen tai minkä tahansa muun valitun tosiasian pohjalta.

Oikeus sanoa ei sille, mihin ei tunne olevansa valmis, kieltäytyä siitä, mikä tuntuu omien arvojen vastaiselta, tai liian vaaralliselta.

Oikeus suojautua uhkaavalta käytökseltä, alentavilta asenteilta ja loukkaavilta sanoilta.

Oikeus olla luottamatta ja uskomatta ihmisiin ja asioihin, jotka eivät tunnu luotettavilta ja uskottavilta.

Oikeus sanoa kyllä sille, mikä palvelee omaa kasvua ja hyvinvointia.

Oikeus luottaa ja uskoa ihmisiin ja asioihin, itse valituilla perusteilla.

Oikeus katua, muuttaa mieltä ja tehdä parannus milloin tahansa.

Oikeus antaa anteeksi toiselle ja itselle.

Oikeus löytää ja tutustua itsessä olevaan pieneen lapseen.

Oikeus kokea oma menneisyys minkälaisena tahansa.

Oikeus kaikkiin tunteisiin ja niiden ilmaisuun.

Oikeus olla pettynyt ja surra sitä, mitä ei saanut, vaikka olisi tarvinnut, tai mitä sai, vaikka ei olisi halunnut.

Oikeus olla vihainen sillekin, jota rakastaa, kun hän turhauttaa tarpeita tai loukkaa oikeuksia.

Oikeus pelätä, tuntea turvattomuutta ja olla varovainen.

Oikeus voida hyvin silloinkin, kun toinen voi huonosti, ja päinvastoin.

Oikeus kaikkiin tarpeisiin ja niiden ilmaisuun.

Oikeus pyytää mitä tarvitsee; läheisyyttä, etäisyyttä, yhteyttä, yksityisyyttä jne.

Oikeus itse huolehtia omasta hyvinvoinnista.

Oikeus haluta, haaveilla, unelmoida ja kaivata mitä tahansa.

Oikeus saada kunnioitusta sille, mitä tuntee, tarvitsee, arvostaa, tahtoo ja valitsee.

Oikeus olla ottamatta vastuuta ja syyllistymättä toisen tunteista, tarpeista, arvoista, valinnoista tai käytöksestä.

Oikeus odottaa toiselta rehellisyyttä ja oikeudenmukaisuutta.

Oikeus olla erilainen; terveempi, sairaampi, heikompi, vahvempi, ongelmallisempi, ongelmattomampi jne. kuin muut.

Oikeus olla kiusattu, epäonnistuva, virheitä tekevä, rajallinen ja epätäydellinen. Oikeus oppia, muuttua ja kasvaa, milloin tahansa ja koko ajan. Näiden oikeuksien kunnioittaminen omina ja toisen omina selkeyttää välejämme toiseen. Niiden rikkominen on välinpitämättömyyttä, eli sitä, että ei pidä väliä itsen ja toisen välillä. Katsotaanpa tämän viisaan sanan sisältöä vähän tarkemmin:

Hylkäävä välinpitämättömyys

Hylkäävä välinpitämättömyys on suhteen kieltämistä kokonaan. "Meidän välillämme ei ole mitään. Häntä ei ole olemassa minulle. Hän on samantekevä, turha, mitätön, arvoton, minulle täysin merkityksetön."

Hylkäävän välinpitämättömyyden sanoma välittyy tyhjissä katseissa, mykissä ohituksissa, puhumattomuudessa, siinä ettei ole näkevinään tai huomaavinaan. Joissakin alkukantaisissa yhteisöissä rikoksen tehnyttä yhteisön jäsentä rangaistiin juuri tällä tavalla. Häntä ei tapettu, mutta hänet julistettiin olemattomaksi. Hän sai jatkaa olemassaoloaan yhteisön keskellä, mutta kukaan ei siunannut häntä, eikä varjellut häntä. Kukaan ei valistanut kasvojaan hänelle, eikä ollut hänelle armollinen. Kaikki käänsivät kasvonsa hänestä pois ja antoivat hänen rauhassa olla olematta. Tämä on tietoista ja yhteisesti sovittua hylkäävää välinpitämättömyyttä. Kirjoittamattomana lakina sitä edelleenkin sovelletaan melkein jokaisessa yhteisössä, työpaikassa, seurakunnassa, kodissa, suvussa jne.

Aina kun hylkäät jonkun ulkonaisesti, hylkäät jotain sisäisesti. Voit hyljätä toisen, koska hänen arvonsa sinulle on liian suuri ja pelottava tunnustettavaksi. Välität hänestä niin paljon, että se sattuu. Kun hänen hyväksyntänsä on sinulle hirveän tärkeä, mutta samalla uhattu, voit kieltää koko suhteen tärkeyden, varjellaksesi itsesi siltä tuskalta, jonka koet menetetyistä hyväksynnästä. Ollessasi välinpitämätön hänelle olet välinpitämätön omalle välittämisesi.

Voit löytää itsesi kylmäsydämissen ja hylkäävän välinpitämättömänä jopa omia vanhempiasi kohtaan. Miksi? Tekee liian kipeää tunnustaa edes itsellesi, kuinka paljon tarvitset heidän siunaustaan ja kuinka kauheaa on jäädä sitä paitsi. On helpompi heittäytyä täysin välinpitämättömäksi, kuin tunnustaa välittämistä, joka sattuu sydämen ytimeen asti.

Jos toisaalta suostut siihen, kuinka kipeästi välität, ja annat sen tuntua, voit aloittaa itsenäisyyttä palvelevan välin ottamisen ja välin pitämisen suhteessa vanhempiisi. Se on etäisyyden ottoa, joka aikanaan palvelee uutta lähestymistä. Se on muurien rakentamista, joihin aikanaan voi rakentaa oviaukkoja. Se voi olla pettymyksen, vihan, pelon ja surun läpi kulkevaa välinpitämistä. Mutta jos sen teet, voit aikanaan välittää heistä läheltäkin, pysyen silti omana itsenäsi. Kun olet käynyt itsenäistymiskriisin kipeimmät vaiheet läpi ja sinulla on tarpeeksi selkeä ero sinun ja heidän välillä, sinun ei enää tarvitse turvautua hylkäävään välinpitämättömyyteen.

Minusta ihmisen aikuistumisen ja henkisen kypsyyden tärkeimpiä mittapuita on kyky välittää vanhemmistaan lämpimästi, tinkimättä itsestään kylmästi.

Välinpitämätön tietäjä

Lapsi: *"Ei minulla ole nälkä."*

Vanhempi: *"Kyllä sinulla on nälkä, nyt on ruoka-aika."*

"Minä en tykkää tästä."

"Kyllä sinä tykkäät. Kaikki lapset tykkää siitä."

"Minulla on hiki."

"Eikä ole. Sinua paleltaa. Pane lisää vaatteita päällesi."

"Se oli vahinko. En tehnyt sitä tahallani."

"Älä yritä selittää. Kyllä minä sinut tiedän. Sinä teit sen tahallasi."

"Minä vihaan häntä."

"Etkä vihaa. Sinä olet vain väsynyt. Kaikkihan me tykätään hänestä."

Nämä ovat viattoman kuuloisia sananvaihtoja lapsen ja vanhemman välillä. Tarpeeksi kauan jatkuessaan ne kuitenkin musertavat lapsen luottamuksen omiin aisteihinsa ja omaan sisäiseen itsetuntemukseensa. Joku muu tulee hänen asiantuntijakseen. Joku muu tietää aina paremmin mitä hän tuntee, tarvitsee, aikoo ja tahtoo. Tällainen vanhempi ei pidä väliä lapseensa. Hän kuvittelee tietävänsä lapsen sisikunnan paljon paremmin kuin tämä itse.

Ehkä olet aikuisenakin ollut tekemisissä ihmisten kanssa, jotka olettavat tuntevansa ja tietävänsä sisikuntasi. He kuvittelevat lukevansa motiivejasi kuin avointa kirjaa.

"Minä tiedän mikä on sinulle parasta. Kyllä minä sinut tunnen. Älä kuule tule selittämään minulle mitään. Kyllä minä sinut tiedän. Minä tunnen sinut yhtä tarkkaan kuin taskunpohjani."

Omana taskunpohjanaan he käsittelevätkin sisikuntaasi. Vaikka he eivät odota kummastakaan löytyvän muuta kuin kynsien alle tarttuvaa pohjaroskaa, he silti pitävät oikeutenaan työntää kätensä mihin vain, tietää ja tulkita mitä vain, ojentaa, nuhdella ja tuomita mistä vain. Heillä ei ole myöskään tajua fyysisistä rajoista ja reviiireistä. Ketä tahansa voi koskettaa millä tavalla tahansa.

Koin sen viimeksi vanhemman miehen kanssa, joka piti oikeutenaan, mitään kyselemättä, tietää jokaisen vieraamme jumalasuhteen ihan tarkkaan. Kaikista hän tiesi, milloin milläkin perusteella, oliko toisen *"välit Jumalan kanssa kunnossa."* Kun hänelle siitä huomautettiin hän survaisi etusormensa kuin pistimen huomauttajan rinnalle, tökki sillä hänen sydämensä ovea ja kysyi:

"Kuule, missä sinun Jeesuksesi on!?"

Tietenkin hänellä oli jumalallinen kutsu ja jumalalliset valtuudet hosua tietäjänä kenen tahansa sielunmaisemissa. Tietenkin hän teki kaiken taivaallisen rakkauden nimissä, koska *"välittää ihmisistä niin kauheasti."*

Kuuntele välinpitävää ja rajojasi kunnioittavaa palautetta, mutta älä anna itsetuntemustasi toisen käsiin, äläkä korvaa omaatuntoasi toisen tunnolla. Pysy itsesi asiantuntijana, mutta älä siinäkään kuvittele itseäsi tietäjäksi. Emme aina voi tietää edes omia motiivejamme. Voimme vain kasvaa itsetuntemuksessa ja huomenna tehdä parannusta niistä arvottomista motiiveista, joita emme vielä tänään tiedosta.

Ole välinpitävä myös toisen suhteen. Anna hänenkin pysyä itsensä tuntijana ja itsensä ilmoittajana. Älä lähde tietämään hänen sisikuntaansa hänen puolestaan. Kysy ja kuuntele - jos uskallat, ja rakastat tarpeeksi.

Välinpitävä Jeesus

Jeesus on paras esimerkki välinpitävyydestä.

Sallittuaan opetuslapsilleen tarpeellisen ajan riippuvuutta, Hän lopulta haastaa heidät olemaan ystäviä.

"En minä enää kutsu teitä opetuslapsiksi, vaan ystäviksi." Ystävyuden olemukseen ei kuulu tehdä toisesta potilasta, itsestään riippuvaista seuraajaa tai sokeaa tottelijaa.

Ystävyuden antaminen on kutsu tasavertaiseen kumppanuuteen, vapauteen ja vastuuseen. Ystävyuden antaminen on luottamuksen lahjan antamista. Se on toisen samanarvoisuuden ja itsenäisyyden tunnustamista. Ystävyudessa on tilaa olla, tulla ja mennä. Ystävän edessä ei tarvitse ryömiä, eikä hän lähesty sinua polvillaan.

Ystävyyttä ei tarvitse jatkuvasti todistaa ja mitata. Se elää rohkeasti annetun luottamuksen varassa. Se kestää suuria välimatkoja ja pitkiäkin aikavälejä.

Ystävän etäisyys ei tuota turvattomuutta, eikä läheisyys ahdistusta. Ystävyudessa toteutuu kauneimmillaan keskinäisen läheisyyden ja tilanannon paradoksi. Siksi

olemme valinneet juuri sen sanan Majatalomme nimeen. Eritasoinen ystävyys on korkein anti, mitä kuvittelemme voivamme tällaisen paikan kautta tarjota kenellekään. Jeesuksen puolelta kaikki alkaa hiljaisella ja tilaa-antavalla kolkutusella:

"Katso minä seison ovella ja kolkutan. Jos joku kuulee minun ääneni ja avaa, niin minä tulen sisälle aterioitsemaan hänen kanssaan."

Jeesus ei lähesty väkivaltaisena sydämen valloittajana. Hän kunnioittaa pelkorajojasi, epäilyjesi kynnystä ja sydämesi oven lukkoa. Hän arvostaa sisäistä kotirauhaasi kolkuttamalla niin pidättyväisesti, että voit jättää sen huomioimatta, niinkuin seinäkellon tikityksen, mutta niin uskollisesti, että voit kuulla sen, jos hiljennyt. Hän välittää oikeudestasi harkita ja päättää, sulkeutua ja avautua. Hän ei ole sydämesi raiskaaja, vaan hienotunteisen välinpitävä vieras, joka tulee sisälle vain kutsuttuna. Hän välittää siitä, mitä sinulla on tarjolla. Hän haluaa siunata köyhätkin evääsi ja tunnustaa ne itselleen kelpaaviksi. Hänen ateriakseen kelpaa se, mikä sinulla on, eikä hän tuomitse sinua siitä, mitä sinulla ei ole. Hän antaa sinun välittää itsestään lähestymällä sinua köyhänä.

Äiti Teresa sanoi:

"Kohtaamme köyhissä ihmisissä Herran, jolla on nälkä ja jano. Jeesuksella on rakkauden jano, sillä sama Jumala, joka sanoo ettei Hänen tarvitse sanoa meille, onko Hänen nälkä, ei pelkää kerjätä vesitilkkaa samarialaiselta naiselta. Mutta sanoessaan: "Anna minulle juoda", Luoja pyytää itselleen luomakuntansa rakkautta."

(Rakkaus näkyy. Kirjapaja -83)

Hän välittää itsensä sinulle pyytämällä sinua rakastamaan itseään. Hän välittää itsensä sinulle antamalla sinulle rakkautensa. Mutta hän on myös välinpitävä aloittamalla lähestymisensä lempeällä kutsulla.

Jumalan rakastava välinpitävyys voi olla kiusallistakin. Se riisuu aseista ja tekee puolustusmekanismeista turhia, suorastaan koomisia. Se jättää meidät kiusallisen avoimiksi Hänelle, joka kunnioittaa meidän rajojamme. Ehkä meidän ei kannatakaan pelätä Jumalaa, joka lähettää meidät helvettiin pienestäkin synnistä, vaan Jumalaa, jota emme pysty pelästyttämään tiehensä millään torjunnalla. Oli torjuntamme sitten aktiivista tai passiivista, Hän jää kolkuttamaan sydämemme ovea juuri siltä etäisyydeltä, jonne Hänet karkoitamme.

Välinpitämätön Saatana

"Raamattuakin inhosin sydämeni pohjasta. Minusta tuntui hirvittävältä se, kun kerran varastamisesta kiinni jäätyäni ensin isä haukkui minut ja äiti itki. Sitten ne kävivät hakemassa Raamatun ja isä rupesi lukemaan hyytävän kylmällä äänellä kertomusta tuhlaajapojasta. Muistan kuinka painoin kädet tiukasti korvilleni ja jokin minun sisälläni meni kokonaan umpijähän. Koin silloin sen elämäni suurimpana nöyryytyksenä ja hylkäämisenä. Tuntui kuin kaulani ympärille olisi kiedottu raamatunlauseista punottu silmukka, jota kiristettiin vähä vähältä."

Nyt olen päähenkilönä omassa tuhlaajapoikatarinassani. Kertomus on entinen.

Edellisellä kerralla se tappoi, nyt se pelasti minut henkiin."

Martti Lindqvist. (Kaikki on läsnä. Otava. -88. s.60)

Saatana ei ole välinpitävä. Sielumme vihollisen tunnistaa hänen tavastaan lähestyä. Hän etsii heikoimman kohdan murtautua läpi. Hän ei välitä rajoista. Hän pyrkii pakottamaan, valloittamaan, nielaisemaan ja sulauttamaan itseensä.

"Teidän vastustajanne Perkele kulkee ympäriinsä kuin ärjyvä leijona ja etsii, kenet voisi niellä." (1 Piet.5:8)

Tämä raamatunkohta kolahti mieleeni erään viikonloppuryhmän aikana, jonka pidin toisella paikkakunnalla. Kurssille osallistui hyvin oppimishaluinen aikuinen nainen, neiti X, joka vasta oli tehnyt uskonratkaisunsa. Innokkaasti ja hyvin luottavaisin

mielin hän oli kierrellyt suuren kotikaupunkinsa eri seurakuntia. Hän oli löytänyt ystäviä monelta taholta. Ainoa asia mikä häntä alkoi häiritä oli se, että jotkut uusista ystäväistä pyrkivät häiritsevän yli-innokkaasti liittämään hänet seurakuntaansa. Ensimmäisen kurssipäivän jälkeen hän näki yöllä unen, jossa huomasi muuttaneensa yhden uuden uskonystävänsä kotiin. Naapurissa näkyi muidenkin uskonystävien taloja. Unessa neiti X kuitenkin ihmetteli, miksi oli jättänyt oman kotinsa.

"Täällä on ihan mukava olla, mutta eihän tämä ole minun kotini."

Kerrottuaan seuraavana päivänä unensa kysyin, oliko hän missään mielessä todella jättänyt "oman kotinsa." Mietittyään hetken hän totesi:

"Kyllä minä todella olen vähän pallo hukassa. Kuuntelen liikaa muiden mielipiteitä, ja unohdan hiljentyä kuuntelemaan Jumalan ääntä sydämessäni. Taidanpa seuraavana yönä ihan konkreettisesti nukkua omassa kodissani, enkä täällä leiripaikalla, vahvistaakseni itseni kanssa seurustelua sisäisestikin."

Samana iltapäivänä paikalle tuli vanhempi nainen, joka lyhyen tauon aikana välitti neiti X:lle "viestin Herralta":

"Sielunhoitajassasi on jotain vaarallista. Pyhä Henki kehoitti minua varoittamaan hänestä", nainen sanoi kohtalokkaalla äänensävyllä, mutta kieltäytyi selittämästä itseään sen tarkemmin. Tietenkin viestintuoja oli seurakunnasta, joka kovasti oli houkutellut neiti X:ää riveihinsä.

"Nyt mulla on pallo tosi pahasti hukassa. Minulla todella on sielunhoitaja, vanhempi nainen, jolta olen saanut paljon apua. Nyt minun pitäisi tämän kehoituksen mukaan varoa häntä, vaikka en tiedä miksi. Mua pelottaa."

"Kenen talossa sinä nyt asut?," kysyin häneltä, viitaten edellisen yön uneen.

"No en ainakaan kotona. Se on varma."

"Käsi sydämellä, kumpaan naiseen luotat enemmän; sielunhoitajaasi, vai tähän viestintuojaan?"

"Sielunhoitajaani. Minulla ei ole mitään ilmeistä syytä varoa häntä. Hän ei ole missään vaiheessa painostanut minua mihinkään, vaan on aina ollut valmis auttamaan, kun sitä tarvitsen."

"Kun sanot tämän asutko omassa kodissasi vai oletko edelleen yksityksissä?"

"Tuntuu omalta ja itsessäni on kodikas olo. En enää pelkää. Minä todellakin aion mennä ensi yöksi omaan kotiin nukkumaan."

Illalla hän oli juuri käynnistämässä autoaan, ehtiäkseen kohtuuajaisiin kotiin, kun leirin käytännön järjestelyistä vastaava nuori mies sanoi hänelle, että viimeinen luento alkaa juuri. Hän otti tämän käskynä ja kipitti kuuliaisesti kokoontumishuoneeseen. Istuttuaan siellä kymmenisen minuuttia hän alkoi hitaasti pyörittää päätään edestakaisin. Huomasin sen ja kysyin syytä.

"Näinkö helposti minä todellakin olen ohjattavissa. Minähän olin päättänyt mennä kotiin ja annan ohimenevän huomautuksen pelästyttää minut päätöksestäni. Nyt minä lähdän, sanokoon kuka mitä vain. Hyvää yötä kaikille."

Seuraavana aamuna neiti X kertoi uudesta unesta. Hän etsi kadonnutta hattuaan.

Aikansa etsittyään hän löysi ihan upean hatun, paitsi että se ei ollut hänen omansa.

"No mikäs siinä. Ihan hyvän näköinen tämäkin", hän ajatteli ja pani päähänsä. Vähän ajan päästä häntä alkoi vaivata, ettei hatu ollut oma.

"Olkoot kuinka komea tahansa, mutta se ei ole minun. Lähdempä etsimään omaani."

Ilman apukysymyksiä hän tajusi unen sanoman, mutta ei vielä tiennyt kuinka tarpeellinen se päivän aikana tulisi olemaan. Sama nainen tuli nimittäin uudelle vierailulle. Tällä kertaa Herra oli antanut hänelle todella vakavan sanoman:

"Sielunhoitajasi on lesbo ja noita. Sinun täytyy välittömästi sanoutua hänestä irti tai pahat henget alkavat vaikuttaa elämässäsi."

Taas hän kieltäytyi selittämästä sen enempää.

Nyt neiti X pelästyi pahanpäiväisesti. Koko hänen olemuksensa tärisi, kun hän tuli kertomaan tapaamisesta.

"Mitä ihmettä minä teen tuon naisen kanssa? Entä jos hän sittenkin on oikeassa?"

"Kenen hattu sinulla nyt on päässäsi?"

"Hetken aikaa ajattelin, että hän on varmaan oikeassa. Nyt en tiedä mitä minun pitäisi uskoa."

"Minä kieltäydyn kertomasta mitä sinun pitäisi uskoa, koska se olisi vain minun hattuni tarjoamista sinun päähäsi. Mihun unesi päättyikään?"

"Lähdin etsimään omaa hattuani."

"Mitäpä jos tekisit niin."

Sinä hetkenä mieleeni juolahti tuo Pietarin toteamus nielevästä vihollisesta. Tällä kertaa se näytti minusta lähestyvän tietäjänaisen kautta (eikö se muuten ole vanha nimitys noidille).

Uskonnollisen tietäjän lähestymistapa jättää sinulle tasan kolme vaihtoehtoa: Joko alat käydä eipäs-juupas-taistelua, lähdet pakoon, tai alistut kokonaan hänen tietonsa ja tietäjyytensä valtaan. Kyselevän ja tunnusteleavan välimatkan säilyttäminen on ihan mahdotonta, koska tietäjä ei ole välinpitävä. Hän ei kunnioita toisen sisäistä kotirauhaa, vaan tunkeutuu sinne täysin uusilla kalusteilla ja uudella järjestyksellä. Tähän kohtaan sopii **Tommy Hellstenin** kommentti:

"Tieto, omistaminen ja valta (varsinkin uskonnollinen sellainen) eivät varsinaisesti ole prosessipäihteitä kuten ovat seksi, uhkapeli ja työ. Niiden yhteinen nimittäjä on siinä, että ne ovat eräänlaista vahvuuteen sairastumista. Niiden voima puolestaan on siinä, että ne pitävät 'heikkouden' loitolla ja sitä kautta vapauttavat ihmisen tutkimasta omaa itseään ja omaa tunne-elämäänsä."

(Virtahepo olohuoneessa. Läheisriippuvuus ja sisäisen lapsen kohtaaminen. Kirjapaja -91. Tämä on erinomainen kirja. Olen hieman kateellinen sen kirjoittajalle, koska käsittelen paljon samaa aihetta kirjassa, jota en vielä kukaan ole saanut valmiiksi. Kateudestani huolimatta ostin viisi "Virtahepoa" Majatalon vieraille lainattavaksi. Suosittelen sitä kaikille tämän kirjeen lukijoille. Minun on vaikea kuvitella ihmistä, jolle se ei sovi ollenkaan.)

Soskus harvoin meillä on täysi työ varjella tänne tulevia epäilijöitä tai toisuskovia jonkun toisen vieraan käännytysyrityksiltä (Sitä sattuu yhä harvemmin. Meillä ei ole kovin hyvä maine hirveän uskovaisten ihmisten keskuudessa) Sen me teemme päättäväisesti. Vasta kun vieraamme sisäistä kotirauhaa kunnioitetaan, hän uskaltaa omaehtoisesti kutsua uusia vieraita sisälle.

Rakastuneen välinpitämättömyys

Tätä kirjoittaessani radiossa soi **Esa Elorannan** laulu, jossa sanotaan:

*"Tahdon muuttaa asumaan
sun maailmaan."*

Kuinka kaunista ja kuinka mahdotonta. Se on ikivanha unelma mahdollisuudesta tulla niin yhdeksi, että sisäiset maailmamme sulautuvat yhdeksi. Hänestä täytyy tulla minun maailmani jatke, tai päinvastoin. Hänen täytyy tarvita, tuntea, ajatella ja tahtoa samoin kuin minä, muuten hän ei rakasta minua ollenkaan.

Kun tämä kaipuu kasvaa pakkomielteeksi, minusta tulee intohimoisen välinpitämätön. Toisen erillisyydestä tulee sietämätön uhka. Yritän tehdä sen tyhjäksi mustasukkaisella vartioinnilla, lukemalla salaa toisen päiväkirjaa, vakoilemalla, pakottamalla, kuulustelemalla, tenttaamalla, vaatimalla jne. Mikä, tai kuka tahansa, toisen ja minun välille tulee, täytyy tuhota keinoja kaihtamatta.

Toinen ei olekaan ihmisenä lahja, joka avautuu vähitellen, pysyen koko ajan omana itsenään ja tullen koko ajan selkeämmin omaksi itsekseen. Omistava

välinpitämättömyys ei hyväksy erilaisuutta ja erillisyyttä. Välinpitämättömällä tavalla rakastunut ei tyydy läheisyyteen. Vaikka läheisyys olisi kuinka intiimiä, siinä on aina välimatkaa. Joka ei siedä sitä, pyrkii kaiken erillisyyden mitätöivään ykseyteen, eikä kahden selkeään osapuolen yhteyteen.

Intiimiys on mahdollista vain silloin, kun suostut rehellisesti ja täydesti olemaan sitä mitä olet ja sallit saman toiselle. Vasta kun olet uskollinen itsellesi ja sallit saman toiselle, voit kokea läheisyyttä hänen kanssaan. Naista on kautta aikojen opetettu korostamaan meitä enemmän kuin minua. Miesten oppima läksy on yleensä päinvastainen. Me-henki, joka on luotu minuuden kustannuksella on yhtä valheellinen kuin yltiöyksilöllisyys, joka on luotu yhteyden kustannuksella.

Henri J M Nouwen sanoo existentiaalipsykologi **Thomas Horan** ajatuksia lainaten: *"Kahden käden sormet voivat kietoutua toisiinsa vain tiettyyn pisteeseen saakka: siitä eteenpäin pyrkiessään ne jumiutuvat, hankautuvat toisiinsa ja alkavat tuottaa kipua. Liian voimakas hankaus voi aiheuttaa sen, että sormet eriävät toisistaan. Jos suhtaudumme toisiimme kuin kahden käden ristiinpannut sormet, me voimme päätyä tukahduttavaan läheisyyteen jossa ei enää ole mitään vapaata tilaa. Jos yksinäiset ihmiset, joilla on kova tarve läheisyyteen, tunkeutuvat yhä lähemmäs ja lähemmäs toisiaan siinä toivossa että saavat kokea yhteenkuuluvuutta ja eheyttä, käy liiankin usein niin, että he huomaavat lukkiutuneensa tilanteeseen jossa läheisyys muuttuu kitkaksi, kitka kivuksi ja kipu johtaa eroon.*

Monet avioliitot jäävät niin lyhytikäisiksi juuri siksi, että niissä on kiihkeä tarve läheisyyteen ja äärimmäisen vähän vapaata liikkumatilaa. Koska aviokumppaneilla on suhteen alkaessa korkeat tunnetason odotukset, he usein joutuvat paniikkiin huomattessaan, etteivät koekaan toivomaansa sisäistä tyydytystä. Usein he yrittävät kaikin voimin laukaista jännitystä tutkimalla yksityiskohtia myöten keskinäistä elämäänsä, mutta se vie umpikujan, uupumukseen ja lopulta kenties pakottaa eroon, jotta keskinäinen kidutus loppuisi.

Kuvana aidosta ihmissuhteesta Hora käyttää kahden käden sormia, jotka on liitetty samansuuntaisesti yhteen, rukousasentoon, ei ristikkäin vaan viittaamaan ylöspäin, itsensä tuolle puolen, vapaassa liikkeessä toisiinsa nähden. Tämä on mielestäni erinomainen apukuva, koska se osoittaa, että kypsä ihmisten välinen läheisyys vaatii syvää kunnioitusta sekä sisälleen että välilleen." (Toivo kaaoksen maailmassa.

Kirjapaja -91. s.48)

Todellisen välittämisen suuri paradoksi (näennäinen ristiriita) on seuraava: Samalla kun teet kaikkesi teitä erottavan välimatkan ylittämiseksi, keskityt saman välimatkan kunnioittavaan varjeluun, eli välin pitämiseen.

Rakkaudellinen välittäminen kutsuu yhteyteen ja rohkaisee erillisyyteen. Rakastavan ihmisen antama kunnioitus ja kritiikki haastaa rakastetun sekä olemaan oma itsensä, että ylittämään itsensä.

Todellinen välinpitäminen ei ainoastaan kunnioita toisen yksilöllisyyttä, vaan kannustaa sitä, jopa eron ja hylätyksi tulemisen hinnalla. Eikö Jumalakin ole tehnyt juuri niin?

Ihaileva välinpitämättömyys

Oletko koskaan tavannut ihmistä, jonka tapa "ymmärtää" sinua tuntuu kiusalliselta? *"Minä ymmärrän sinua hirveän hyvin. Olen kokenut täsmälleen samoin. Ihan niinkuin sinäkin, minä... Me olemme aivan samanlaisia."*

Muutaman minuutin tapaamisen jälkeen hän uskoo teistä tulevan sydänystäviä. Hän on sinulle täysin vieras, eikä hän ole esittänyt sinulle ainuttakaan henkilökohtaista tutustumiskysymystä.

Hän sijoittaa sielunmaailmansa sinuun ja rakastuu siihen sinussa. Hän samaistuu sinuun niin totaalisesti, ettei enää näe väliä itsen ja sinun välillä. Kun hän ei pidä väliä itsen ja sinun välillä, sinun täytyy tehdä se itse, sanomalla esimerkiksi:

"Puhu sinä vain omasta puolestasi, älä ilman muuta kuvittele, että minun kokemukseni on sama."

Selkeyttääksesi persoonienne välistä rajaa sinun on jatkuvasti muistutettava häntä siitä, että hänen kokemuksensa on hänen ja sinun on sinun. Niiden samanlaisuus ja/tai erilaisuus selviää vasta molemminpuolisen tutustumisen kautta.

Psykologisessa käsitteistössä tätä välinpitämättömyyden muotoa kutsutaan projektiiviseksi identifikaatioksi. Useimmiten se kohdistuu julkisuuden henkilöihin ja etäisiin ihanteisiin. Kaukaisiin idoleihin samaistuminen voi antaa tilapäistä tukea itsekseen eriytyvälle hataralle identiteetille, mutta pitkään ylläpidettynä siitä tulee tapa torjua omaan erillisyyteen liittyvä tuska.

Vanhempikin voi sijoittaa ihanneminänsä lapseensa ja sen jälkeen samaistua häneen: *"Sinä olet aivan selvästi tullut minuun. Me olemme ihan samanlaisia."*

Hän voi myös lapsensa kautta uudestaan elävöittää sitä tuskaa, mille ei itse uskaltanut lapsena antaa tilaa. Lapsi on kiusattu kaveripiirissä ja vanhempi alkaa heti tietää miltä se tuntuu. Hän elää omaa menneisyyttään lapsen kautta ja olettaa lapsen kokevan aivan samoin. Siksi hän ei vaivaudu edes kuuntelemaan lapsensa omaa kokemusta.

Sehän voi olla ihan erilainen kuin vanhemman kokemus.

Lapsi ei saa tilaa eriytyä omaksi itsekseen. Kun vanhempi ei auta lasta huomaamaan omaa erillistä minuuttaan, lapsi voi jämähtää vanhemman tarjoamaan identiteettiin.

Tällainen välinpitämättömyys suhteessa lapseen voi vakavasti vaikeuttaa hänen myöhempää kasvuaan omaksi itsekseen.

Itselleen sokea välinpitämättömyys

"Minulla on omassa sisimmissäni loputon kummitusvarasto, josta voin marssittaa milloin tahansa esille miljoona kummajaista tekemään elämäni helvetiksi." **Martti Lindqvist.**

Itsessään vaikeasti kohdattavien tarpeiden, tunteiden ja ominaisuuksien heijastaminen muihin nimetään psykologiassa *projektioksi*. Samasta asiasta puhuessaan Jeesus kertoi ihmisistä, jotka näkevät tikun toisen silmässä, mutta eivät tukkia omassaan.

Tämäkin on yksi välinpitämättömyyden muoto. Esimerkiksi vanhempi, joka torjuu omaa sisikuntaansa on taipuvainen heijastamaan sitä lapseen. Hän näkee lapsessa tunteita ja tarpeita, joita ei itessään suostu näkemään ja hyökkää niiden kimppuun samalla ankaruudella, jolla torjuu vastaavat ulottuvuudet itessään. Tällä tavalla sukukirous jatkuu. Millä tuomiolla lapsi on tuomittu, sillä tuomiolla hän oppii tuomitsemaan itsensä, ja myöhemmin omat jälkeläisensä. Tämä jatkuu kunnes joku pysähtyy, ottaa omat ongelmat omikseen, suostuu niihin, käsittelee niitä ja lakkaa heijastamasta niitä muihin. Vasta silloin hän oppii olemaan siinä mielessä välinpitävä, että näkee toisen toisena ja itsen itsenä, eikä sekoita näitä toisiinsa projektion kautta.

Lapselle tai puolisolle annettu suora tai epäsuora sanoma voi myös olla:

"Sinä olet ihan samanlainen kuin..."

Eli toinen nähdään jonkun kolmannen kaltaisena ja häneen suhtaudutaan sitä vastaavasti. Tämä niinkutsuttu transferenssi (tunteensiirto) voi olla sisällöltään myönteinen tai kielteinen: Toisessa vihataan tai rakastetaan jonkun kolmannen ominaisuuksia. Mies voi siirtää ne tunteet, joita ei ole uskaltanut tuntea suhteessa äitiinsä, vaimoonsa. Hän alkaa nähdä vaimonsa äitinään. Vaimo voi turhautuneena alkaa nähdä miehensä dominoivana isänään, ja purkaa häneen sitä vihaa, jota ei ole uskaltanut lapsuudessaan ilmaista isälleen. Vanhempi voi lapsessaan nähdä omat

vanhempansa tai aikaisemmin kuolleen lapsen jne. Joka tapauksessa kyseisen henkilön tila olla oma itsensä vähenee.

Jos purat toiseen tunteita, jotka todellisuudessa kuuluisivat vanhemmillesi, olet välinpitämätön hänen ja vanhempiesi väliselle erolle. Jos purat kirkkovaltuuston jäseniin tai seurakuntasi johtajaan tunteita, jotka oikeasti kuuluisivat elämäsi ensimmäisille auktoriteeteille, olet välinpitämätön heidän ja vanhempiesi väliselle erolle. Mitä enemmän sinulla on selvittämättömiä ristiriitoja suhteessa alkuperäiseen perheeseesi, sitä todennäköisemmin ajaudut aivan turhiin ristiriitoihin perheesi ulkopuolisten ihmisten kanssa.

Tietenkin nämä psykologiset temput ovat aluksi tiedostamattomia. Kun vihdoinkin tiedostat mitä teet, on aika alkaa harjoitella välinpitämistä: "Hän ei ole minun isäni. Minun on opittava selvittämään tunteei suhteessa isääni erikseen ja nähtävä mieheni omana erillisenä itsenään. Minä voin oppia suhtautumaan häneen eri tavalla kuin isääni jne." (Transferenssi ei katso sukupuoleen. Yhtä lailla on mahdollista nähdä samaa suokupuolta olevan vanhempansa puoliossaan, äitinsä miehessään ja isänsä vaimossaan.) Tällä tavalla alat pitää väliä hänen ja kolmannen ihmisen välillä. Väli puoliossi kanssa ehkä korjaantuvat vasta, kun olet selvittänyt välisi vanhempiesi kanssa - ainakin sisäisesti.

Välinpitäminen auktoriteetteihin

"Te tiedätte, että hallitsijat ovat kansojensa herroja ja maan mahtavat pitävät kansoja valtansa alla. Niin ei saa olla teidän keskuudessanne." Matt.20:26

"Sinut kohdattuani olin hetkessä niellyt sisääni kaiken nuoruudenkapinani luullen, että niin piti tehdä - että juuri se oli, mitä Sinä minulta halusit. vihasin ja pelkäsin itsessäni sitä malttamatonta voimaa, joka joskus pyrki lähes väkisin pintaan. sellaisessa tilanteessa sanoin itselleni, etten ollut vielä kyllin nöyrä kristitty. -Siitä äitinikin oli itseään aina syyttänyt..."

Meitä sanotaan hulluiksi ja jumalattomiksi häiriköiksi, jotka muka kiellämme isien uskon ja pilaamme kirkon maineen. Ensiksi se väite loukkasi minua, mutta en enää suhtaudu siihen samalla tavalla. Oikeastaan sitä voisi pitää suurena kunniana. Vain hulluilla on riittävästi rohkeutta nähdäkseen tämän maailman mielettömyys ja ilmaistakseen sen ääneen. Hullut ovat vailla ennakkoluuloja ja valmiit mihin tahansa, sillä heillä ei ole mitään menetettävään, he eivät ole myyneet sieluaan tämän maailman tavaroista ja kunniaista. He eivät kumarra valheita eivätkä valtaa, koska heitä ei sido mikään. Heidän unensa kurottautuvat sinne, mikä on vasta tulossa. Jumalan hullut ovat Valtakunnan ensimmäisiä sanansaattajia, uuden maailman lähettäjiä, joita ei kutsuta vastaanotoille tämän maailman palatseihin. Mutta toisensa he tuntevat missä tahansa ja milloin tahansa. Oikeastaan Sinä olet päähullu, oikea Alkuhöperö, koska Sinä olet tartuttanut tämän hulluuden ihmisiin jo luomakuntasi alkuhämärissä, jotta se voisi jonakin päivänä toteuttaa mahdollisuutensa Sinun tahtosi mukaisesti."

Martti Lindqvist. (Kaikki on Läsna. Otava -88. s.104.)

Vaikka uskonpuhdistus oli mahtava kapina katolista autoritaarisuutta vastaan, siitä tuli käytännössä yhtä autoritaarinen. Auktoriteetti vain siirtyi prinsseille (kuten Saksassa ja Englannissa) tai vanhemmistolle (kuten kalvinilaisessa kirkossa). Uudet auktoriteetit saattoivat olla aivan yhtä tyrannimaisia kuin Paavi.

Poliittisella areenalla on viime vuosina kaatunut käskijä toisensa jälkeen. Silti monet perheet ja seurakunnat luottavat edelleen käskyvaltaan enemmän kuin rakkauteen elämän ylläpitäjänä ja edistäjänä, kasvattaen kunnan kansalaisia, jotka ovat alistuneita johtajilleen ja alistavia heikommilleen. Komentovallan savijaloille yritetään edelleen rakentaa kultapäisiä patsaita.

Mutta kullattukaan pää ei tee umpimielistä oikeaoppisuutta ja ankaraa lakihenkisyyttä yhtään sen enempää elämää edistäväksi. Sen piirissä kasvaa vain onttoja vaskisydämiä, joille jokainen muutos on uhka, kaikki erilaisuus on vaara, lapsenomainen vallattomuus pyhäinhäväistystä ja kaikenlainen avoimuus vaihtoehdoille on luopiutta. Kiellettyjen asioiden listalla ei ole vain toisinajattelu, vaan myös toisintunteminen, toisintarvitseminen, toisintahtominen jne.

Elämän tukirakenteet on muutettu vankilan kaltereiksi ja kasvavan ihmisen turvarajoista on rakennettu ylitsepääsemättömiä kasvun esteitä. Niiden sisällä vallitsee täydellinen välinpitämättömyys yksilöllisyydelle. Ihmissuhteet ovat yhtä turvallisia, tiiviitä, kovia ja muuttumattomia kuin kivet kirkon muurissa. Sokea totteleminen on korkein hyve ja uskollisuus itselle suurin pahe. Tottelemattomuuden riski on joutua heitetyksi muurin ulkopuolelle, vailla oikeutta palata takaisin, olematta ainakin päätä lyhyempi.

Kasvu aikuisuuteen ja kypsyyteen edellyttää etäisyydenottoa auktoriteetteihin. Vasta sen kautta aikuistuvan ihmisen auktoriteetin pääpaino siirtyy hänen ulkopuoleltaan omaan sydämeen.

Tähän ei riitä pelkkä ulkoisen välin ottaminen ja välin pitäminen. Vaikka ottaisit maantieteellistä ja ajallista väliä heihin voit kantaa heitä mukana koko ajan. Lapsi samaistuu auktoriteetteihinsä niin perusteellisesti, että voi jatkaa heidän harjoittamaansa väkivaltaa itseään kohtaan. Ulkoiset käskijät ja kieltäjät voivat jäädä asumaan omien korvien väliin ja elämään omaa elämäänsä siellä.

Jos niin on käynyt et edelleenkään voi katsella itseäsi omin silmin, vaan jatkat itsesi vahtimista toisen silmin. Punnitset itsesi heidän arvojensa kautta, hyväksyt ja hylkäätkä itsesi heidän vaatimustensa mukaan. Ulkoinen välin pitäminen ei vielääkään ole johtanut sisäiseen tilintekoon heidän kanssaan. Pidät itseäsi edelleenkään huonona naisena, jos et jaksa yhtä paljon kuin äiti tai epäonnistuneena miehenä, jos et pysty yhtä hyvään kuin isä, ja kelpaamattomana uskovaisena, kun et pysty uskomaan samalla tavalla kuin entiset auktoriteettisi, jne.

Et vielääkään uskalla kysyä, mitä itse tahdot, ajattelet ja uskot. Kysyt mitä sinun pitäisi tahtoa, ajatella ja uskoa. Ohjautut edelleenkään ulkoapäin, etkä ole vapaa seuraamaan sydämesi ääntä ja Jumalan kutsua sen kautta.

Välinottaminen ja välinpitäminen suhteessa ulkoisiin auktoriteetteihin (ja niiden sisäistettyihin muotoihin) kulkee sisäisen ja ulkoisen kyseenalaiseksi asettamisen, vihaisen kapinoimisen ja surullisen luopumisen kautta.

Ensimmäinen askel terveelliseen välinottamiseen ja välinpitämiseen alkaa usein epäilystä. Alat asettaa kyseenalaiseksi hänen valtaansa ja sen oikeutta. Alat epäillä hänen kaikkietävyyttään. Sydämessäsi siirryt vähän kaemmas hänestä, nähdäksesi hänen paremmin. Samalla alat nähdä ja kuulla itseäsi selvemmin. Aluksi ehkä suojaat uutta minuuttasi naamarin taakse. Säilytät vanhan kuuliaisen käytöksi naamarina hänen ja itsesi välillä.

Ennen kuin uskallat sanoa tarpeeksi vahvasti kyllä omalle itsellesi, sinun on uskallettava sanoa tarpeeksi selvä ei hänelle (tai heille), riisua naamarisi, paljastaa sisäinen totuutesi, ja kannettava sen seuraukset. Siihen voit tarvita paljonkin elämää palvelevaa aggressiivisuutta ja vihaisuutta.

Ennen kuin uskallat sanoa ei muille, sinun on uskallettava luopua heidän antamastaan hyväksynnästä ja turvallisuudesta. Siihen tarvitset tarpeellisen suruajan. Koko prosessin kantava voima on syvenevä luottamus siihen, että Jumala jää katsomaan sinua armollisesti, oli sisäinen totuutesi sitten mikä tahansa.

Kun olet vapaa ulkoisen ja sisäistetyn auktoriteetin pelotusvoimasta, olet vapaa itse valitsemaan uusia auktoriteetteja. Voit pyytää opetusta, ohjausta ja apua niiltä, jotka eivät pyri hallitsemaan sinua, vaan vahvistamaan sinua.

On tärkeää olla jämähtämättä auktoriteetivastaisuuteensa sellaisella tavalla, ettei enää uskalla tunnustaa ketään ihmistä opettajakseen ja ohjaajakseen.

Kun sinulla on riittävästi väliä auktoriteetteihisi, olet vapaa tekemään mitä tahdot siitä huolimatta, että entiset auktoriteettisi vaativat sinulta sitä samaa. Jos olet vapaa tekemään vain päinvastoin kuin he tahtovat, olet tottelemattomuuden kautta edelleen riippuvainen heistä. Todella vapaa voi kulkea käskettyäkin tietä, tietäen, että se kuitenkin on hänen omansa. Hän ei enää ole orjuutettu tottelevaisuuteen sen enempää kuin tottelemattomuuteen.

Kun olet ottanut sisäistä välimatkaa auktoriteetteihin, olet vapaa uudestaan lähestymään heitä ilman nalkkiinjoutumisen pelkoa. Voit kohdata, arvostaa, rakastaa, haastaa, neuvotella ja auttaa auktoriteetteja omassa kasvussaan eteenpäin.

Tämän prosessin kautta vapaudut olemaan syvemmin tosi myös Jumalan edessä, silloinkin kun sinun tekee mieli väitellä Häntä vastaan.

Viimeisessä kirjassaan **Henri J M Nouwen** kysyy saako ihminen väitellä Jumalan kanssa:

*"Puhuessaan **Kotzkerista Abraham Heschel** avaa erästä hengellisyyden puolta, joka näyttää puuttuvan kokonaan kristillisestä elämästä ja joka ei ainakaan minun elämässäni ole ollut painokkaasti mukana. Tämä puoli on protestoiminen Jumalaa vastaan. Hän kirjoittaa:*

"Se, että kieltäytyy Jumalan rakkauden nimessä, hyväksymästä hänen tahtonsa kovuutta, on ollut autenttisen rukouksen muoto. Israelin muinaisilla profeetoilla ei ollut tapana alistua Jumalan ankaraan tuomioon eivätkä he vain nyökänneet sanoen: "Tapahtukoon sinun tahtosi." Usein he vastustivat tai jopa tekivät tyhjiksi Jumalan säädöksiä. Rehellisesti elävää miestä ei voinut vaatia tukahduttamaan ahdistustaan jota hän tunsi silloin, kun oli syvästi hämmentynyt. Hänen oli pakko puhua rohkeasti mitä ajatteli. Ihmisen ei pidä koskaan antautua, ei edes Jumalalle."

Tämä asenne osoittaa itse asiassa, miten lähellä Jumalaa tuntee olevansa juutalainen, joka voi protestoida Jumalaa vastaan. Jos voin olla suhteessa Jumalaan ainoastaan alistuvana, olen kauempana hänestä kuin silloin, kun voin kiistellä Hänen säädöksiään vastaan."

(Toivo kaaoksen maailmassa. Kirjapaja -91. s.101.)

Jumala ei nujerra seuraajiaan, eikä tee heistä tahdottomia. Hän on Herrojen Herra, jonka edessä jokainen polvi tulee notkistumaan. Silti hän ei luonut sinua ryömimään, vaan kulkemaan omilla jaloillasi.

Välinpitäminen vihollisiin

"Siunatkaa niitä, jotka teitä kiroavat, rukoilkaa niidenpuolesta, jotka parjaavat teitä." (Luuk. 6:28.)

Ennen kuin sovellet tätä kehoitusta kehenkään toiseen, mieti hetken minkälainen ystävä tai vihollinen olet itsellesi. Ehkä olet itsellesi niin huono ystävä, etteivät viholliset voi oloasi paljonkaan pahentaa. Olisikohan aihetta alkaa vihollisen siunaava kohtaaminen omasta sisikunnasta?

Mutta kuka itsesi lisäksi on pahin vihollisesi? Harva meistä onnistuu hankkimaan itselleen todellisia vihollisia. Useimman elämä on niin köyhää, että sitä harva viitsii edes kadehtia, vastustamisesta puhumattakaan. Harvalla meistä on asialleen vihkiytyneitä vihollisia, jotka näkevät paljon vaivaa aiheuttaakseen meille vahinkoa. Kaikilla on kuitenkin lähimmäisiä, joilta tarvitsemme paljon. Juuri heistä voi tulla pahimpia vihollisiamme. Vihollisesi voi olla se, jota tarvitset eniten, mutta joka ei

anna itseään sinulle. Jokainen, jolta tarvitset jotain tärkeää, mutta joka pidättää sen sinulta, voi satuttaa sinua syvästi ja on siksi vihollisesi.

Kun reagoit turhautumaasi vihalla tai pelolla tulet hänen vangikseen. Sinä olet sen ihmisen vanki, jonka suhteen et ole sisäisesti vapaa valitsemaan asenteitasi. Reaktiosi kautta annat hänelle valtaa elämäsi. Annat hänen ohjata sisikuntaasi. Hänen tarvitsee vain katsoa tietyllä tavalla, tai sanoa jotain, niin sinä olet hallitsemattoman pelon tai raivon vallassa.

Minäkin pelkään ihmisiä - paljonkin. Elämäni maailmalle levittäneenä, monessa langenneena ja epäonnistuneena julkisuuden henkilönä, pelkään juoruja itsestäni. Pelkään sanoja, tosia ja epätosia, joihin minulla ei ole mahdollisuutta vastata. Pelkään haamuvoikeudenkäyntejä, joissa minä olen syytettynä, mutta en läsnä. Isäni sanoi aikanaan, että kristityt sotilaat ovat ainoita, jotka tappavat haavoittuneet toverinsa taistelukentälle. Olenhan minä näitä eri piireissä tapettuja tavannutkin, vaikka kuinka paljon. Heidän lohduttamisensa on kuitenkin eri juttu, kuin heidän kohtalonsa jakaminen.

Huvikseni panin tietokoneeni etsimään kuinka monta pelkään-sanaa löydän päiväkirjani sivuilta viimeisten vuosien ajalta. Niitä löytyi melkein puolensataa. Vatsa kiristyy, ajatukset alkavat jauhaa paikallaan, kehittelen kauhufantasioita ja ruokin pelkoani niillä. Olen nalkissa - niiden vankina joita pelkään.

Olen löytänyt hyvin yksinkertaisen tavan ottaa sisäiset ohjat takaisin itselleni, yhden tavan sanoutua irti siitä vallasta, jonka annan pelkoni kohteille. Se on siunaaminen. Kun makaan sängyssä ja ajattelen ihmisiä, jotka tahtovat minulle pahaa (tai joista ainakin kuvittelen niin), alan hokea Herran Siunausta heille. Teen sen niin monta kertaa, että se alkaa tuntua todelta. Samalla huomaan, että heidän otteensa minusta alkaa hellittää. Alan sisäisesti vapautua pelkoni tai katkeruuteni kohteista. Opettelen sisäisesti pitämään väliä suhteessa vihollisiini, ja samalla olemaan välinpitävä heistä. Siunaaminen pelastaa minut myös kovettumiselta ja paatumiselta. Siunaava sydän ei koskaan kivity, eikä ikinä sulkeudu kokonaan.

Ei se helppoa ole. Joskus pitää tosissaan taistella demonien kanssa, ennenkuin siunauksen sanat pääsevät kiristyneiden hampaiden välistä edes sihisemään huulilla. Sen yrittäminenkin paljastaa kenelle tahansa missä todellinen vihollisemme on - itsessämme.

Kun opit siunaamaan vihollisesi ja rukoilemaan ihmisten puolesta, joista et pidä, siirrä huomiosi kaikkesta siitä, mitä muut ovat tehneet, tai jättäneet tekemättä, suhteessa sinuun. Saat tilaa mennä itseesi ja kysyä itseltäsi, mikä sinut altistaa tällaisille reaktioille.

Ehkä et ole itse ottanut vastuuta omasta hyvinvoinnistasasi ja siksi tarvitset jonkun jolle olla vihainen omasta pahoinvoinnistasasi.

Ehkä et ole oppinut pyytämään ja sadattelet mielessäsi ihmistä, joka ei arvaa tarpeitasi. Ehkä et ole oppinut kieltäytymään ja kiroat illalla ihmistä, joka on käyttänyt sinua hyväkseen.

Ehkä salaat syyllisyytesi itseltäsiikin ja siksi suutut syyttäjillesi. Ehkä et ole ottanut vastuuta siitä, kuinka paljon itse halveksit ja hyljeksit itseäsi ja kulutat kaiken energiasi manaamalla ihmisiä, jotka tekevät niin (tai joiden kuvittelet tekevän niin). Tällaiset "viholliset" auttavat meitä löytämään valoa sielumme pimeisiin nurkkiin, jotka mieluiten pitäisimmekin pimennossa. Rukoillessamme heidän puolestaan vapaudumme myös katsomaan itseämme heidän silmillään. Sen kautta voimme tehdä uusia havaintoja omasta käyttäytymisestämme ja omista asenteistamme.

Ensinnäkin, vihollinen voi nähdä heikkoutemme tarkemmin kuin me itse. Siksi heitä tulisi kuunnella hyvin tarkasti.

Toiseksi, vihollinen herättää meissä sellaisia reaktioita, joita ystävä ei koskaan herätä. Siksi meidän tulisi erityisen tarkasti katsella omaa sydäntämme vihollisen edessä. Parhaat ystävät eivät koskaan voi auttaa meitä sellaisten asioiden näkemisessä. Jokaisessa meissä on asioita, jotka paljastuvat vain suhteessa vihollisiin. Siksi jokainen vihollinen on kallis lahja. Vasta siunaava välinpitäminen suhteessa häneen antaa meille mahdollisuuden nähdä, minkä palveluksen hän meille tekee. Samalla varjellumme joutumasta sisäisesti hänen valtaansa.

"Vaatii taistelua antaa toisille heille kuuluva paikka, vapaana arvostelusta, tuomiohengestä tai kateudesta. On vaikea hyväksyä toisten erilaisuus, etenkin heidän luonteenlaatunsa, esiintymistapansa, jos se on kokonaan erilainen kuin omamme. Erilaiset ihmistyytit näyttävät olevan toisiaan vastaan, jopa ristiriidassa keskenään. Ehkä vielä uhkaavampia ovat sellaiset ihmiset, jotka heijastavat meihin takaisin niitä olemuksemme puolia joita emme itse voi kohdata tai hyväksyä. He paljastavat meille ne murtumat, jotka kiellämme itseltämme. Heistä voi erityisellä tavalla tulla vihollisiamme."

Jean Vanier. (Murrettu ruumis, Sinapinsiemen ry.-89.s.75)

Ole välittäjä

Kun välität toisesta, olet myös välittäjä hänen ja kolmannen välillä.

Millä tavalla välität toisen kolmannelle?

Minkälaisen kuvan annat muille ihmisestä josta et pidä?

Oletko valko-, kirjo- vai mustamaalaja?

Millainen toisen ihmisen peili olet kolmannelle?

Minkälaisen kuvan peilaat?

Kummasta peilaamasi kuva kertoo enemmän; Siitä josta luot kuvaa kolmannelle, vai omista asenteistasi toista kohtaan?

Kuinka totuudellinen peilaamasi kuva on?

Kerrot jollekin ihmisestä, jota tämä ei vielä tunne. Täytäkö toisen omilla ennakkoluuloillasi kolmatta kohtaan? Myrkytätkö hänen asenteitaan ihmistä kohtaan, johon hän ei vielä ole saanut tilaisuutta itse tutustua? Kuinka paljon autat häntä rakentamaan hyvää suhdetta ihmiseen, jonka kanssa sinulla itselläsi ei ole hyvä suhde?

Kuinka paljon pyrit ennaltaehkäisemään toisten välisen hyvän suhteen syntymisen?

Työpaikallesi tulee ihminen, josta muut eivät tiedä vielä mitään. Sinä sensijaan olet kuullut hänestä epämääräisiä huhuja. Valmistatko työtovereitasi kertomalla heillekin kuulemasi huhut? Osallistutko ennakkoluulojen rakentamiseen vai tasaatko maata uusille yhteyksille?

Eli minkälainen välittäjä olet? Siitä riippuu kuinka paljon rakkaus lisääntyy tai vähenee maan päällä.

Käytäkö toista välineenä omiin tarkoituksiisi?

Teetkö hänestä välineen omille, ehkä itseltäsikin salatuille, pyrkimyksillesi?

Arvostelemalla toista kolmannelle voit kätevästi välttää itseesi kohdistuvia syytöksiä.

Samalla tavalla voit kiertää arvostelemiesi asioiden kohtaamista ja käsittelemistä omassa elämässäsi. Ehkä vain etsit tukea omalle armottomuudellesi ja

anteeksiantamattomuudellesi? Tuntuvatko asenteesi vähemmän vääriltä, kun saat muutkin osallisiksi niihin? Kun huomaat voivasi vaikuttaa jonkun asenteisiin kolmatta kohtaan, nautiskeletko salaa vallan suloisesta mausta?

Tämä on erityisesti seurakuntien ja erilaisten ryhmien johtajien kiusaus.

Ylläpitääkseen johdettavien riippuvuutta itsestään he voivat välittää "kilpailijansa" kielteisessä valossa "omilleen". "Hyvää tarkoittaen" he voivat suojella lampaitaan ravitsevaltakain annilta.

Kutsumukseemme kuuluu välittää lähimmäisiämme lähimmäisillemme. Jos sinulla on ylitsepääsemättömiä vaikeuksia suhtautua toiseen rakastavasti, voit ainakin pyrkiä välittämään häntä sellaiselle ihmiselle, jolla ei ole samanlaisia vaikeuksia kuin sinulla.

Tänne tulee joskus ihmisiä joista minun on vaikea välittää. Saatan nähdä heissä ominaisuuksia joita minun on vaikea kohdata itsessäni. Ehkä heidän olemuksensa kutsuu esille kaiken sen, mikä minussa on kärsimätöntä ja kömpelöä. Suojaudun suhtautumalla heihin torjuvasti ja välttelevästi. Siksi olen niin kiitollinen, että täällä on muitakin välittäjiä. Voin välittää minulle vaikeat ihmiset työtovereilleni ja pitää heitä kohtaamaan sen, mikä on minulle vaikeaa. Se on vain Kristuksen Ruumiin arkirealismia: Vasen käsi pyytää oikeaa tekemään sen, mihin ei itse pysty.

Miten välität hänet hänelle?

"Niin kuin kasvot kuvastuvat vedessä, niin ihmisen sydän toisessa ihmisessä." Snl. 27:19

"Rakastaminen ei ole sitä, että annat rikkauksiasi, vaan, että pajastat toisille heidän aarteensa, heidän lahjansa, heidän arvonsa, ja luotat heihin ja heidän kykyynsä kasvaa."

Jean Vanier. (Murrettu ruumis. s. 58.)

Toisesta välittämiseen liittyy myös se, että välität hänet takaisin hänelle itselleen kuuntelijana, ymmärtäjänä ja palautteenantajana.

Lapsi tarvitsee ensisijaisesti nähdä ja kuulla tulemista, että joku valistaa hänelle kasvonsa ja on hänelle armollinen. Hän tulee olevaksi vanhempien kasvojen kautta. Niissä hän ensimmäistä kertaa näkee itsensä. Vanhempi välittää lapsen takaisin hänelle itselleen katseillaan, ilmeillään ja antamallaan palautteella.

Katsoessaan vanhempiensa kasvoja hän rukoilee olemassaololleen siunausta.

Vanhempien kasvot kertovat hänelle saako hän tällaisena olla olemassa vai ei. Heidän ilmeissään hän näkee itsensä rasittavana, vihattavana, ylimääräisenä riesana, vaivana, vahinkona, tuomittuna, rakastettuna, haluttuna, ilona, hyväksyttynä jne. Hän myös vetää sen mukaiset johtopäätökset itsestään.

Kun vanhempi tunnistaa, tunnustaa ja siunaa lapsen pelon tunteen, läheisyyden tarpeen, vihaisuuden jne., hän välittää ne takaisin lapselle ja auttaa lasta tunnistamaan nämä hyväksytyiksi osiksi itseään. (Samalla lapsi saa sanoja tunteilleen ja oppii ilmaisemaan niitä verbaalisesti. Tämä auttaa häntä hillitsemään esimerkiksi väkivaltaista käytöstään ollessaan vihainen.)

Lapsen ensimmäinen minäkuva on täysin riippuvainen siitä minkälaisena vanhemmat hänet näkevät, ja minkälaisena he välittävät hänet takaisin hänelle itselleen. Vasta murrosiässä alkaa irroittautuminen tästä kuvasta. Useimmat meistä saavat kuitenkin todeta, että vanhempien meille välittämästä kuvasta ei ole niin helppo päästä irti aikuisenakaan. Siksi tarvitsemme avuksi uusia totuudenmukaisempia ja rakkautellisempia peilejä, joissa voimme tunnistaa itsemme uudessa ja monipuolisemmassa valossa.

Jokainen meistä tulee olevaksi suhteessa toiseen. Ilman suhdetta toiseen jääme vieraiksi ja muukalaisiksi itsellemme. Minuutemme jää tuntemattomaksi arvoitukseksi. Siksi jokainen meistä on kutsuttu välittämään lähimmäisemme takaisin hänelle itselleen, mahdollisimman totuudenmukaisella ja armollisella tavalla. Jos välität hänet takaisin itselleen armollisesti ja totuudellisesti, hänelle jää tilaa tutustua itseensä realistisesti.

Siksi esitän sinulle muutaman lisäkysymyksen.

Minkälainen toisen ihmisen peili olet hänelle itselleen palautteenantajana? Miten välität häntä takaisin hänelle itselleen?

Oletko peili, josta ei näy mitään? Oletko peili, joka aina on kääntynyt vain sisäänpäin tai toisesta pois päin? Välitkö toista takaisin hänelle itselleen ollenkaan? Oikeastaan tämä on mahdotonta. Jos olet hylkäävän välinpitämätön hän näkee itsensä sinussa turhana hylkiönä, ihmisenä, jolla ei ole oikeutta olla edes olemassa.

Oletko peili, joka huomaa vain vikoja ja auttaa toista näkemään itsessään vain virheitä?

"Aina sinä..."

"Miksi et koskaan..."

"Sinusta ei ole mihinkään muuhun kuin..."

Välitkö toiselle palautetta vain hänen puutteistaan ja vajavuuksistaan? Varo, hän voi tuskastuneena ajatella:

"Hyvä on, ollaan sitten vain sitä", ja ryhtyä antaumuksella elämään toteen vain sitä, mitä sinä hänessä näet. Se on hyvä tapa kostaa ihmiselle, joka näkee vain pahaa.

Teetkö johtopäätöksiä hänen olemuksestaan sillä perusteella mitä hän tekee?

Samaistatko hänet hänen lankeamuksiinsa? Tuomitsetko hänet laiskuriksi, koska hän unohti viedä roskat ulos? Haukutko häntä itsekkääksi, koska hän ei osannut, jaksanut tai halunut olla sinulle mieliksi? Arvioitko hänet tyhmäksi, koska hän ei ymmärtänyt epäsuoraa tarveilmaisuaasi? Pidätkö häntä moraalittomana, koska hänen arvomaailmansa ei ole samanlainen kuin sinun, jne.?

Tuomitsetko hänet hänen tunteidensa perusteella?

"Miten sinä saatat tuntea pettymystä, kun minä..."

"En voi ymmärrä (=hyväksy) tuollaista vihastumista."

"Älä viitsi murehtia pienistä."

"Miten sinä voit minua pelätä? Eihän minussa ole mitään pelättävää."

"Mikä mies sinä olet, kun noin pienestä alat parkua?"

Oletko peili joka välittää vain positiivista palautetta? Etkö koskaan sano: *"Yksi asia minulla on sinua vastaan."* Rohkaisetko toista näkemään itsensä epärealistisen hyvässä valossa; täydellisenä ja virheettömänä kaikessa tekemisessään? Teet hänelle pirunmoisen palveluksen, jos välität hänet takaisin itselleen vain enkelinä.

Oletko peili jossa toinen näkee itsensä vuorotellen mustana ja valkoisena, täyspaskana tai maailman ihanimpana? Annatko hänelle tilaa tunnistaa itsessään vastakkaisiakin ominaisuuksia, tarpeita ja tunteita samanaikaisesti tosina? Kukaan ei todellisuudessa ole vain yhtä asiaa.

Tunnista hänet hänenä. Auta häntä jatkuvasti löytämään uusia ulottuvuuksia itsestään.

Siunaa hänet kaikinensa ja varjele hänen oikeuttaan olla mitä on. Valista kasvosi sille, mitä hän eniten häpeää ja salaa. Ole hänelle armollinen siinä, missä hän on itselleen armottomin. Käännä kasvosi hänen puoleensa ja anna hänen nähdä itsensä kasvojesi peilissä hyväksyttynä. Silloin välität hänet takaisin itselleen ihmisenä, joka on saanut armon sinun silmissäsi. Silloin annat hänelle rauhan löytää itsensä totuudessa ja kasvaa armossa. Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Amen.

"Kirjoita minusta runo,

hän pyysi,

rähjäinen kulunut mies

viraston penkillä.

Katsoin. Ajattelin:

Olet enemmän kuin runo.

Olet Jumalan ajatus -

toteutumistaan odottava."

Maaria Leinonen.

Välittäjä on sakramentti

"Rakasta häntä eniten , kun hän ansaitsee sitä vähiten"

Sinä olet Jumalan sakramentti, armoväline. Sinä olet Jumalan mahdollisuus välittää armonsa ihmiselle, jota ei ehkä koskaan ole katsottu armollisesti. Jumalan armo saa muodon, tulee lihaksi, sinun kasvoillasi. Kristuksen katse tulee näkyväksi sinun silmissäsi. Hänen rakkautensa väreilee sinun huulillasi. Hänen sydämensä sykkii sinun rinnassasi.

On järkyttävää, kuinka paljon Jumala näyttää rajanneen armonsa ja rakkautensa siihen, mitä me suostumme välittämään toisillemme. Jos seurakunta yhteisönä ei ole valmis kohtaamaan ihmistä huonoimmillaan ja heikoimmillaan, se ei koskaan saa tilaisuutta välittää Jumalan rakkautta suurimpaan tarpeeseen.

Tommy Hellsten sanoo:

"Kokemukseni seurakuntaelämästä näyttää vahvistavan käsitystä, että seurakunnassa on erityisen vaikea olla heikko. Siellä seinistä huokuu sanaton täydellisyyden vaatimus: Olkaa täydelliset niinkuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen. Tässä yhteydessä täydellisyys tosin käsitetään joksikin millä ei ole inhimillisyyden kanssa mitään tekemistä."

(Virtahepo olohuoneessa. s. 65)

Ajattele jotain lähimmäistäsi. Mieti mitä hänen todennäköisesti on kaikkein vaikeinta kohdata ja hyväksyä itsessään? Mitä sinä välität juuri siihen kohtaan? Vahvistatko hänen itseinhoaan, häpeäänsä ja syyllisyyttään vai välitätkö jotain siitä vapauttavaa? Saman totuuden toinen puoli on, että jokainen läheisesi on Jumalan sakramentti sinulle. **Kierkegaard** jätti rakastettunsa **Regina Olsenin** omistautuakseen Jumalalle. Ehkä silläkin on paikkansa, mutta Jumala lähestyy meitä myös Reginoidensa kautta, jotka hän on luonut rakkautensa välittäjiksi. Jokaisen hylkäämäsi ihmisen myötä ohitat jotain siitä, mitä Jumala haluaisi sinulle antaa.

Jeesus välittäjänä

"Jumala on yksi, ja yksi on välittäjä Jumalan ja ihmisten välillä, ihminen Kristus Jeesus." 1Tim. 2:5.

"Kun pappi raamattupiirissä puhui ehdottomasta tottelevaisuudesta, minä tunsin vain vastenmielisyyttä, vihaa ja sitten syvää epätoivoa ja syyllisyyttä omasta ilkeämielisyydestäni ja pahuudestani. Paniikissa halusin paeta. Mitä minä täällä teen näiden tottelevaisten ihmisten seurassa? Miksi minä yritän tunkea Isäni Jumalan syliin, kun se on jo täynnä kunnan uskovaisia, kuuliaisia ja kokonaan antautuneita ihmisiä? Heidän elämässään Herra toimii, johdattaa ja vastaa rukouksiin. Minä vain kiusaan Jumalaa, vaivaan ja rasitan."

Ote saamastani kirjeestä.

Luomisessa oli välittävän Jumalan iloa. Ristillä näemme välittävän Jumalan kärsimyksen. Nyt näemme välittävän Jumalan välinpitävyyden. Lopussa saamme olla välittömässä yhteydessä välittävän Jumalan kanssa ja osallisia hänen uudelleenluomisensa ikuisesta onnesta.

Välittäjän kutsumukseen suostuminen on Jeesuksen seuraamista. Jeesus välitti ihmisistä, siksi hän suostui myös välittäjäksi ihmisen ja Jumalan välille. Jeesus on Jumalan välittäjä ihmisille ja ihmisen välittäjä Jumalalle. Koska Jumala välitti maailmasta, hän lähetti ainokaisen poikansa välittäjäksi ihmisen ja itsensä välille. Sen suurempaa välittämistä ei olekaan, kuin että astuu toisen ja hänen kuolemansa väliin. Sen me olemme oppineet Kristukselta, joka astui meidän ja ikuisen kuolemamme väliin.

"Vain Jeesus, koska hän on se Sana josta meidät on luotu, voi mennä tuon äärimmäisen tyhjyyden, erossaolon päähän asti, siihen kohtaan jossa yhteys Jumalaan särkyi."

Jean Vanier. (Murtunut ruumis. s.23.)

Välittäminen voi tulla kalliiksi

"Sinä sanoit: onnellisia ovat ne jotka rakentavat rauhaa, sillä heistä tulee Jumalan lapsia.

Onnellisia, jotka itse suojaa vailla antavat toisille suojaa, jotka ahdingon keskellä suovat elintilaa toisille, jotka lopettavat riidan vaikka omaksi vahingokseen."

Jörg Zink

Kuinka moni onkaan saanut turpiinsa astuessaan riitelevien osapuolten väliin? Kuinka moni onkaan joutunut itse syytetyksi astuessaan syytetyn ja syyttäjän väliin? Kuinka moni onkaan menettänyt maineensa, koska ei ole suostunut pesemään käsiään ystävänsä häpeästä, vaan on pysynyt hänen rinnallaan häpeänkin hetkellä? Kuinka moni onkaan menettänyt luotettavuutensa seurustelemalla "epäilyttävien" ihmisten kanssa? Kuinka moni onkaan itse joutunut hylätyksi, koska on kieltäytynyt hylkäämästä?

Todellinen välittäjä ei kaihda ristiriitaan asettumista, silloinkaan kun hänen oma turvallisuutensa, maineensa tai hyvinvointinsa on uhattuna. Hän asettuu välittäjäksi synnin ytimeen, hylkäämisen polttopisteeseen. Hylkääminen on kaikkien syntien äiti. Kaikki hylkääminen siittää vihaa ja synnyttää kuolemaa. Välittäjä on sovinnon rakentaja. Silloinkin, kun välittäminen maksaa välittäjän maineen, kunnian, hyvinvoinnin tai koko elämän, se kantaa Ikuisen Elämän hedelmää.

Tarvitsetko itse välittäjää?

Ehkä olet itse hylätty. Ehkä joku on tehnyt sinusta kauhistuttavia johtopäätöksiä, joilla hän oikeuttaa sinuun kohdistuvan hylkäämisensä. Hylättynä et saa tilaisuutta selittää itseäsi hylkääjälle. Et ehkä saa tilaisuutta edes pyytää anteeksi. Tuntuu kauhealta elää pahana ja hylättynä jonkun toisen mielessä.

Elämäni vaikeimpia ja tärkeimpiä läksyjä on ollut oppia olemaan hylkäämättä itseäni, kun olen tullut hylätyksi. Harjoitellessani sitä, ja sanoutuessani irti hyväksytyksi tulemisen loputtomasta ostamisesta, olen tuittupäisen uhmakkaasti järjestänyt itseni hylätyksi monesta kuviosta.

On tärkeää oppia luottamaan Jumalan ikuisen uskollisuuteen ja siihen, että hän ei hylkää ikinä. On tärkeää elää armon varassa ja pysyä itse armollisena itselleen, kun muiden armo sinua kohtaan on loppunut. Kaikkea hylkäämistä vastaan ei kertakaikkiaan voi, eikä kannata taistella. Mutta kaikkeen hylkäämiseen ei myöskään kannata liian helposti suostua. Joskus on nöyryyttävä pyytämään välittäjän apua.

Pyydä ystävää tai terapeuttia välittäjäksi, kun vihollisuus perheen sisällä on sokeuttanut ja kuurouttanut kaikki osapuolet. Pyydä molemmat osapuolet tuntevaa ihmistä välittäjäksi, kun väärinkäsitykset ovat rikkoneet välejä. Pyydä toista anteeksipyyntösi välittäjäksi, kun sitä ei sinulta suoraan oteta vastaan.

Sinä turvaudut Jeesukseen välittäjänä suhteessasi Jumalaan. Miksi et voisi pyytää ihmistä välittäjäksi, kun sinun ja muiden välillä on turhaa vihollisuutta? Älä vastaa hylkäämiseen hylkäämisellä ("Happamia sanoi kettu..."), vaan välitä tarpeeksi, pyytääksesi avuksesi välittäjää. Pyydä häntä olemaan puolestapuhujasi, kun et muuten saa ääntäsi perille.

Vaikka et enää eläisikään saamasi hyväksynnän varassa, voit silti taistella hylkäämistä vastaan - silloinkin, kun se kohdistuu sinuun. Mikä tahansa peruttu hylkääminen on armon riemuvoitto.

Jokainen välittäjä on rauhan lähettäjä. Anna läheisellesi mahdollisuus vastata tähän korkeaan kutsumukseen pyytämällä häntä avuksesi.

Yhä enemmän pirstoutuva maailma on riippuvainen välittäjistä ja niistä, jotka nöyryvät pyytämään välittäjää avuksi.

Välitä myös itsestäsi

"Kukapa meistä ei olisi linnunpoika.

Vasta reunan yli työnnettyinä löydämme siipemme."

Markku Envall.(Samurai nukkuu. s. 79.)

Eksyneen ihmisen pisin matka

on siihen kohtaan missä hän juuri nyt on.

Muistatko joskus kuulleesi sanotun tai sanoneesi itse:

"Älä välitä..."

Se on ehkä ollut lohdutusta lapselle, jota on koulussa pilkattu ja joka tuntee sisällään pelkoa, raivoa, pettymystä, turvattomuutta jne. Hän tarvitsee omien tunteidensa tunnistusapua ja tunnustusta niille. Mutta ennen kun mitään siitä tapahtuu hän kuuleekin sanat, joiden sanoma itse asiassa on: "Tunteesi ja loukatut tarpeesi ovat turhia. Älä välitä niistä." Tilanne ohittuu vanhemman kannalta vaivattomasti, mutta lapsen ohitettu sisäinen maailma ei tule helposti jättämään häntä rauhaan.

Sen kohtaamisen aika voi ehkä tulla vasta vuosikymmeniä myöhemmin, kun hän aikuisena alkaa välittää itsestään.

Kuinka monta lapsen surutyötä onkaan tapettu kohtuunsa lyhyellä hyvää tarkoittavalla lohdutuksella:

"Älä välitä, minä hankin sinulle uuden."

Vanhemman on todella vaikeaa välittää lapsessaan siitä, mistä ei ole oppinut välittämään itsessään.

Mitä itsestään välittäminen sitten käytännössä on?

Itsestään välittäminen on itsensä kuuntelemista, tietoista kiinnostusta siitä mitä omassa ruumiissa, mielessä ja sydämessä tapahtuu. Hyvä yhteys itseen on selkeän ja terveen minuuden elinehto. Jolla ei ole sellaista yhteyttä on hatarasti olemassa, itselleen vieras ja tuntematon.

Taustana tälle vieraudelle voi olla lapsuuden kokemus, ettei kukaan muukaan ole halunut tai osannut olla yhteydessä sisäiseen maailmaani. Lapsi, jonka sisäinen maailma tulee ohitetuksi, oppii itsekkin ohittamaan sen. Hän ei uskalla kohdata ja elää todeksi sitä, mitä hänen vanhempansa eivät suostu kohtaamaan. Tällaisella ihmisellä on myöhemmin paljon suurempi työ, jälkikäteen tutustua laiminlyötyyn ja ohitettuun itseen.

Tommy Hellsten kuvaa tyypillistä alkoholistiperheen aikuista lasta, joka on lapsesta asti oppinut suojelemaan alkoholisoitunutta vanhempaa tottelemalla sanatonta lakia:

"Älä puhu, älä tunne, älä luota."

Näin syntyy syväjäädetytty sisämaailma, jossa kaikki lapsen elämää rakentavat ominaisuudet (yksinkertainen totuudellisuus, luottavaisuus, rohkea elämänhalu, luovuus ja yhteys korkeampaan voimaan) ovat sidottuja häpeään, pelkoon ja syyllisyyteen. Kaiken sen peitteeksi hän oppii rakentamaan rooleista ja käytösmalleista valeminän, joka ei oikeasti välitä kenestäkään, kaikista vähiten siitä itsestä, jonka vanginvartijana toimii.

Hellsten on myös tutustunut siihen, miten sama sisäisen väkivallan prosessi toimii ankaran uskonnollisessa kodissa: "Sen petollisuus on nimenomaan siinä, että se on naamioitunut hyvydeksi, joten sitä ei kykene näkemään sinä mitä se usein on: patoutunutta vihaa ja vallankäyttöä... Se ei kykene näkemään ihmisen tunteita ja tarpeita vaan se estää ihmistä kokemasta niitä hyvinä ja luonnollisina leimaamalla ne häpeällisiksi ja tuomittaviksi. Usein tämän tuomion tukena sitten käytetään 'Jumalaa'

ja lyödään ihmistä Raamatulla päähän. Pidän tätä ilmiötä erittäin vaarallisena, koska siitä vapautuminen näyttää olevan hyvin vaikeaa."

Sen vaikeuden tunnistan erittäin hyvin oman kokemukseni kautta. Ehkä minulla juuri siksi on erityinen sydän niitä uskontovammaisia ihmisiä kohtaan, jotka enenevässä määrin hakeutuvat meille hengittämään.

Välitä tunteistasi

Jotkut ovat niin vieraantuneet itsestään, että eivät kuule edes ruumiinsa sanomaa.

Kuulin sydänkohtauksesta toipuvasta miehestä, jolta hänen oma vaimonsa kysyi:

"No, voitko jo paremmin?"

"En minä tiedä miten minä voin. Katso itse. Miltä minä näytän? Olenko minä jo terveemmän näköinen?"

On ihmisiä, jotka kulkevat ympäriinsä ja kysyvät muilta mitä heille kuuluu.

Toiset kuulevat kyllä ruumiinsa huudon, mutta eivät sen sisältöä, padottua tunnetta sen sisällä. He ovat niin päässään eläviä, "päissään", etteivät edes tunnista tunteitaan, puhumattakaan siitä, että osaisivat niitä ilmaista.

Heille ruumiin sanoma voi olla tärkeä silta tunteiden tunnistamiseen. He tunnistavat surunsa vasta kun joku huomaa heidän silmiensä kostuvan keskustelun aikana. He tunnistavat ujoutensa tai häpeänsä vasta kun joku kiinnittää huomionsa heidän poskiensa punaan. He huomaavat pelkonsa vasta kun kiinnittävät huomionsa palleansa kireyteen, ahdistuksensa vasta kun rintaa kiristää, jne.

Ryhmätyössä kysyn hyvin usein:

"Mitä sinä nyt tunnet?"

"No, tää on ihan mielenkiintoista."

"Se on arvioksi siitä mitä täällä tapahtuu. Mitä sinä tunnet?"

"No, itse asiassa olet ihan nasta jätkä."

"Se on mielipiteesi minusta. Mitä sinä nyt tunnet?"

"Ei minua mikään vaivaa."

"Hyvin mielenkiintoinen huomio. Mitä sinä tunnet?"

"Minä olen ihan tyytyväinen elämäni."

"Nyt tiedämme senkin miten asennoidut elämäsi. Voisitko vihdoinkin kertoa mitä tunnet."

"En minä ymmärrä noiden naisten höpötyksistä mitään."

"Kun et ymmärrä niistä mitään, mitä tunnet?"

"Minä en enää pidä kysymyksistäsi?"

"Kun et pidä niistä, mitä tunnet?"

"Minä en tiedä enää yhtään mitään?"

"Kun et tiedä enää yhtään mitään, mitä tunnet."

"Mä oon ihan ulalla."

"Kun olet ihan ulalla, mitä tunnet?"

"?????"

"Ole hetken aikaa vielä hiljaa ja kuuntele ruumistasi. Voitko havaita mitään erityistä missään?"

"Vatsassa tuntuu ontto olo."

"Pane kätesi sen päälle ja kysy mikä tunne siihen liittyy."

Pitkä hiljaisuus, jonka aikana hänen poskilleen alkaa valua kyyneleitä.

"Tunnen avuttomuutta."

"Ja miltä tuntuu kokea avuttomuutta?"

"Ihan hirveältä. Sitähän minä olen karttanut ja väistellyt koko ikäni."

"Ja toisaalta..."

"Ihan helpottavalta. Enhän minä nähtävästi tähän kuolekaan."

Tunteidensa tunnistaminen ja niiden kirjoon suostuminen on yhdenlaista kotiintulemistä omaan itseensä.

Välitä tarpeitasi

"Jokainen isä on myös jonkun isän lapsi.

Eikä se parane vanhenemalla." Martti Lindqvist.

"Mitä sinä tarvitset nyt?"

"En minä vain tiedä. Mitä minun pitäisi tarvita?"

Hän on lapsuudestaan oppinut kuinka vaarallista on olla tarvitseva, tai kuinka vaarallista on tarvita jotain sellaista, mitä vanhempien mielestä ei saisi tarvita. Toisaalta hän on oppinut, että on asioita joita hänen pitäisi tarvita. Kaiken keskellä hän oppi keskittymään oman tarvemaailmansa salaamiseen. Sitä hän teki niin pitkään, ettei enää itsekään tiedä mitä tarvitsee.

Tämän läksyn oppineet tarpeidensa kieltäjät ovat vahvuuteensa sairastuneita pärjääjiä, tai omia kyyneleitään toisten poskilta pyyhkiviä auttajia, jotka tunnustavat tarvitsevuutensa vasta loppuunpalaneina. Silloinkin he vielä jaksavat moittia ja syyttää itseään siitä "alennustilasta" johon tarvitsevuuden ilmitulo on heidät saattanut.

Siunattu loppuunpalaminen. Mitä pikemmin se tapahtuu sen parempi mahdollisuus on palata alkuun. Pala loppuun ja palaa alkuun, ohitetun lapsen salattuun kokemukseen.

Tunteiden tunnistaminen ja ilmaiseminen voi olla vaikeaa, mutta vielä vaikeampaa voi olla tiedostaa omaa tarvemaailmaansa. Vaatii nöyryyttä hiljentyä kunnioittavasti kuuntelemaan omia tarpeitaan. Vielä vaikeampaa on ilmaista niitä pyynnön muodossa.

Siksi kysynkin ensimmäiseksi melkein jokaiselta tänne tulijalta: "Mitä sinä tarvitset?"

Kun katselen kysymyksen aiheuttamaa hämmennystä muistutan itselleni, kuinka vaikeaa minun itseni on ollut, ja edelleen on, pyytää keneltäkään yhtään mitään.

Tarpeittesi ja toiveidesi tunnistaminen ja ilmaiseminen muille antaa heille mahdollisuuden rakastaa sinua tavalla, joka koskettaa sisintäsi. Samalla se antaa toiselle mahdollisuuden turhauttaa sinua, tavalla joka satuttaa sisintäsi.

Uskon, että Jumalakin iloitsee, kun ihminen löytää sydämestään halun ja toiveen, jonka suostuu pukemaan rukouksen muotoon. On vaikea rakastaa ihmistä, joka ei ollenkaan välitä tarpeistaan, eikä välitä toiveitaan toiselle.

Kuuntele sydäntäsi

"Älä mene itsesi ulkopuolelle, vaan palaa takaisin itseesi, sillä sisäisessä ihmisessä asuu totuus." Augustinus

Ihmisen syvin eksyneisyys on kuitenkin hänen omasta sydämestään, siitä tasosta itseään, jossa Jumalan Henki vaikuttaa ja puhuu.

Masa oli keski-ikäinen loppuunpalanut mies, joka pitkään oli ollut täysin työkyvytön, hyvästä ammatista ja monista työmahdollisuuksista huolimatta. Mitä enemmän hän jätti asioita hoitamatta, sitä kurjemmaksi hän itsensä tuns. Mitä kurjemmaksi hän itsensä tuns, sitä enemmän hän haki lohdutusta välittömistä tarvetyytyksistä.

Hänelle ne olivat viinassa ja naisseikkailuissa. Mitä enemmän hän jatkoi niitä, sitä kurjemmaksi hän itsensä tuns. Pirullinen noidankehä.

Tapasimme kerran viikossa monen kuukauden ajan. Sitkeästi hän mainosti itseään roistona, jolla ei ollut mitään syvällisiä arvoja, eikä minkäänlaista omaatuntoa.

Kuunnellessaan itseään, hän kuuli vain tarvekeskeisiä himoja ja haluja. Kaikki haasteet hyveelliseen ja kunnolliseen elämään tuntuivat seurakunnan ja omaisten painostukselta, ulkoapäin tulevilta velvollisuuksilta, joille ei löytynyt minkäänlaista kaikupohjaa hänen omassa sydämessään.

"Minä en todellakaan halua mitään muuta kuin matkustaa, ryypätä, rällätä, naida ja nauttia. Ainoa ongelmani on siinä, että rahan sijasta saan siitä vain päänsärkyä, laskuja, sukupuolitauteja ja onnettomia läheisiä."

Mitä minä tekisin? Saarnaisinko hänelle avioero- ja konkurssiuhan lisäksi vielä ikuisen kadotuksen mahdollisuutta? Yrittäisinkö herättää hänessä velvollisuuden tunnetta, ruokkia hänen syyllisyydentunnettaan, vai julistaa vain anteeksiantoa ja armoa?

Ensimmäisessä kaikki olivat jo epäonnistuneet, toista hän pakenisi lähimmän naisen ja pullon luokse ja kolmatta hän ei edes halunut, koska ei nähnyt minkäänlaista parannuksenteon ja muutoksen mahdollisuutta. Kaiken lisäksi hän ei ollut edes oma-aloitteisesti hakeutunut apuuni. Satuttiin vain tapaamaan ja minä haastoin hänet seitsemään tapaamiskertaan.

Haasteeni lähtökohta oli intuitiivinen usko siihen, että tuon miehen sydäimestä löytyy jotain sellaista, mihin hän ei itse vielä usko. Ydinkysymykseni jokaisen tapaamisen aikana oli:

"Tätäkö sinä todella haluat? Tämäkö on pohjimmainen kaipuusi ja tarpeesi? Mikä on perimmäinen unelmasi elämästä, jota haluat elää? Minkälaiseksi ihmiseksi haluat kasvaa? Mikä on se unelma arvokkaasta elämästä, jonka saavuttamiseksi voisit kestää tilapäisiä turhautumia ja nähdä suurtakin vaivaa? Mikä olisi se elämä, josta voisit olla pohjimmiltaan onnellinen, vaikka se olisi vaikeakin? jne."

Niin sitkeästi hän mainosti sydämensä tyhjyyttä mistään arvokkaasta, että olin monta kertaa kiusattu sanomaan:

"Pidä paskasi ja lähde ryyppäämään."

Pitkät matkat tänne olivat hänelle pakollisia pysähdyspaikkoja. Niiden aikana hän heräsi kuulemaan sisimmästään saman, minkä **Paavali** kuuli omasta sydämeästään:

"Tahtoisin kyllä tehdä oikein, mutta en pysty siihen. En tee sitä hyvää, mitä tahdon, vaan sitä paha, mitä en tahdo... Haluan tehdä hyvää... Sisimmässäni minä iloiten hyväksyn Jumalan lain, mutta siinä mitä teen, näen toteutuvan toisen lain, joka sotii sisimpäni lakia vastaan."

Ensimmäistä kertaa elämässään hän uskalsi uskoa omakseen sydämensä halun rakkauteen ja hyvyyteen. Se ei toki ratkaissut hänen ongelmiaan, mutta se herätti hänessä tajun, että välittömän tyydytyksen etsintä ei ollut vain vastoin jonkun toisen sanelemia ehtoja, ja vastoin ulkopuolelta annettuja velvollisuuksia, vaan vastoin oman sydämen sisintä sanomaa. Tämä muutti syyllisyyden ja häpeän tunteen, jota hän kehitti katsolessaan itseään muiden silmin, suruksi ja katumukseksi, jota hän tunsu, kun hän katsoi käytöstään sydämensä sisimmillä silmillä.

Hän oli oppinut välittämään sydämensä äänestä. Hänen omatuntonsa oli herännyt.

Itsensä mittaileminen toisen tuntoihin loppui ja vastuunotto sydämen äänen seuraamisesta alkoi. Se ajoi hänet pyytämään Jumalalta apua asioihin, joita vilpittömästi itse tahtoi, eikä vain asioihin, joita oli pakko tehdä, tai olla tekemättä, koska joku toinen pahoittaisi siitä mielensä. Hän oppi välittämään itsestään.

Itsestään välittäminen, itseensä tutustuminen, tuo pimeyden kätkeistä sekä paskaa (joka toki kelpaa lannoitteeksi), että salattuja aarteita.

"Niin monet kokevat nykyisin, etteivät heidän kykynsä riitä ihmissuhteisiin, rakkauteen, syvään kuuntelemiseen, myötätuntoon. Aivan kuin heidät olisi leikattu irti oman sydämensä syvimpien tunteiden todellisuudesta... Nykyisin ihmisillä on suuri vaara tappaa oma sydämensä."

Jean Vanier. (Murrettu ruumis. s.9.)

Ole välinpitävä itseesi nähden

Itsestään välittäminen edellyttää myös sitä, että ottaa suhteessa itseensä tietyn välimatkan, suostuu olemaan välinpitävä suhteessa itseensä. Tämä kyky ryhtyä itsensä tarkkailijaksi, tunteidensa, tarpeidensa, pyrkimystensä, arvojensa ja käytöksensä arvioijaksi on ihmiselle annettu lahja ja vastuu, johon voi olla vaikea suostua.

Välinpitämätön Don Juan

Kierkegaard (Olen esitellyt ja siteerannut tätä suuresti ihailemaani kristittyä filosofia enemmän kirjeessäni: Muuttumisen kipeä armo.) kuvaa ihmistä, joka ei siihen suostu, kehitykseltään alimmalla mahdollisella tasolla olevaksi ihmiseksi. Hän kutsuu sellaista ihmistä esteettisellä tasolla eläväksi. Hän tarkoittaa sillä ihmistä, joka elää pelkästään tunteidensa, aistiensa ja vaistojensa varassa, ottamatta mitään arvioivaa etäisyyttä arvioidakseen mihin ne häntä johtavat. Paavali ehkä puhuisi "lihallisesta" ihmisestä.

Välinpitämättömyys itseen on välittömän tarvetyydytyksen ja hetkellisen nautinnon etsintää, sokeaa ja tiedostamatonta elämää. Se on suostumattomuutta siksi ihmiseksi, joksi Jumala on hänet luonut. Hän ei suostu näkemään itseään tilivelvollisena Jumalan edessä, eikä siksi tarkkaile itseään siinä valossa ollenkaan. Hän ei "mene itseensä," eikä tutkistele itseään. Hän ei ota sellaista välimatkaa itseensä, että voisi arvioida käytöstään tai motiivejaan. Hän vain tuntee, reagoi ja toimii sen pohjalta.

Esimerkkinä Kierkegaard mainitsee legendaarisen Don Juanin, joka yksistään Espanjassa vietti 1003 naista. Kierkegaardille Don Juan ei ole tarpeeksi tietoinen itsestään ansaitakseen edes viettelijän tittelin. Kunnon viettelijällä on tarpeeksi välimatkaa itseensä pystyäkseen tiedostamaan aikomuksensa, ja pyrkiäkseen siihen parhaan taitonsa mukaan. Don Juan vain haluaa ja toimii halunsa pohjalta viettelevästi, tajuamatta itsekään mitä tekee. Saadun nautinnon jälkeen hän välttää itsen ja toisen todellisen kohtaamiseen ja siirtää huomionsa seuraavaan nautinnon kohteeseen. Hänellä ei ole aikaa edes tulla tietoiseksi halustaan ja pyrkimyksistään saada halunsa kohde. Jälkeenpäin hän ei myöskään pysähdy arvioimaan valloituksensa sisältöä tai onnistumista. Hän nauttii niin paljon omasta halustaan, että on siirtynyt jo seuraavaan halun kohteeseen.

Hän ei näe halunsa kohdetta erillisenä objektina. Haluttava on osa itseä. Hän on välinpitämätön halun kohteen erillisyydestä, erilaisuudesta ja itseisarvosta. Hänen halunsa on yhtä kuin se mitä hän haluaa. Naisen näkeminen ja hänen haluamisensa on yksi ja sama asia. Hän on rakastunut omaan haluunsa, joka on demonisen väsymätön, kyltymätön ja voittamaton. Jos hän hetkeksikin ottaisi välimatkaa siihen, arvioidakseen sitä, hän tulisi moraalisesti tietoiseksi ihmiseksi, jonka olisi pakko punnita pyrkimyksiään ja niiden saavuttamiseksi käyttämiään menetelmiä. Hän käyttäytyy itsekkäästi. Silti hän on itsetön. Hän ei ole tarpeeksi välinpitävä suhteessa itseensä tiedostaakseen itsensä itseksi ja toisen toiseksi.

Välinpitämätön Meikäläinen

Samaan kategoriaan joutuu jokainen tavallinen poroporvari, keskivertomeikäläinen tai kunnnon uskovainen, joka mitään kyselemättä elää niiden sosiaalisten normien mukaan, joiden keskelle on syntynyt.

Hän suostuu muiden kopioksi ja on kaikkea, mitä häneltä odotetaan. Hän on välinpitämätön oman erillisyytensä suhteen ja mukautuu kaikkeen, mitä hänen maailmassaan sattuu olemaan. Hän on ahdasmielinen joukkoon sopeutuja, joka saa identiteettinsä siitä mihin kuuluu. Hän on sokea mahdollisuuksien maailmalle. Hän ei usko voivansa olla mitään muuta, kuin miksi on syntynyt. Hän ei pysähdy ottamaan tarkkailevaa välimatkaa itseensä, eikä anna itselleen mahdollisuutta uudestisyntyä jokisikin muuksi, kuin miksi on ohjelmoitu.

Hän on teurastanut vielä syntymättömän itsensä tavallisuuden alttarilla. Tietoisuus omasta synnistä on tietoisuutta siitä, että on eksynyt jostakin mitä voisi olla, että on kieltäytynyt olemasta sitä, miksi on luotu, ja on irrallaan Jumalasta, jonka yhteyteen on tarkoitettu. Siihen tietoisuuteen herääminen edellyttää etäisyyden ottoa suhteessa itseen, välinpitämistä suhteessa itseen.

Itsen kanssa kasvokkain

"Älä käänny pois omasta tuskastasi, omasta ahdistuksestasi, särkymisestäsi, yksinäisyydestäsi, tyhjyydestäsi, vahvuuden harhaluuloistasi. Mene sisälle itseesi. Laskeudu alas oman olemuksesi tikkaita kunnes huomaat - aivan kuin siemen, joka on haudattu murrettuun, kynnettyyn maahan, oman haavoittuvuutesi kamaraan - että Jeesus on läsnä, pimeydessä säteilee valo."

Jean Vanier. (Murrettu ruumis. s.45.)

Katumus on jälkivastuunottoa tiestä, jonka on kulkenut. Se on menneisyyden ottamista osaksi omaa minuutta.

Katumus on myös vastuunottoa tiestä, jonka olisi voinut kulkea, mutta ei kulkenut. Se on jälkivastuunottoa ohitetuista hyvistä mahdollisuuksista ja surua samoista asioista. Se on myös vastuun ja syyllisyyden tiedostamista Jumalan, itsen ja lähimmäisten edessä, ja surua samoista asioista. Se on heräämistä siihen, että näkee itsensä armon ja anteeksiannon tarpeessa olevaksi, ja suostumista sen pyytäjäksi.

Parannuskenteko, eli mielenmuutos, on suunnanmuutos, tietoinen vastuunotto siitä, että Jumalan armosta ja Jumalan voimalla muukin tie on minulle mahdollinen.

Se on suostumista valitsevaksi ihmiseksi, itsensä valitsemista valitsijana, niinkuin Kierkegaard asian ilmaisi. Minun ei tarvitse ohjautua vain viettieni, tarpeideni tai ulkonaisten odotusten ja olosuhteiden mukaan. Voin herätä rakastamaan Jumalan lakia ja arvioimaan itseäni, elämäni, asenteitani, valintojani ja käytöstäni sen valossa. Voin ottaa sisäistä etäisyyttä itseeni ja nähdä itseni todellisesta tarkoituksestani, rakkaudesta, eksyneenä.

Kun herään näkemään esimerkiksi vallanhimoni, olen jo ottanut etäisyyttä siihen.

Olen ylittänyt sen. En enää samaistu siihen. Minulla on sen verran väliä sen kanssa, että tunnen surua löytäessäni itseni toimimassa sen mukaisesti. Vallanhimo on edelleen osa minua, mutta sisimmissäni alan tehdä tiliä sen kanssa, välini selväksi sen kanssa.

Kun olen saanut tarpeeksi väliä itseni kanssa, tunnistaakseni tämän piirteen osaksi itseäni, voin myös antautua sille:

"Minulla on vain tämä yksi elämä ja elämän laki on syödä tai tulla syödyksi. Minä mielummin syön kuin tulen syödyksi."

Silloin otan vallanhimon osaksi keskeistä identiteettiäni. En pyrikään muuttamaan sitä, mitä mielestäni löydän. Olen tietoisesti valinnut vallanhimoni.

Samalla tietoisuudella voin sanoutua siitä irti. Taipumuksena tunnustan sen osaksi itseäni, mutta en hyväksy sitä osaksi syvimpiä pyrkimyksiäni. Alan "ottaa itseäni kiinni" aina, kun huomaan seuraavani vanhaa taipumustani ja tottumustani.

Sydämessäni sanoudun siitä irti ja harjoittelen uskomista rakkauteen enemmän kuin valtaan.

Näin tehdessäni joudun tunnistamaan ja tunnustamaan myös voimattomuuteni seurata niitä ihanteita, joita sydämessäni rakastan. Siinä vaiheessa joudun tunnustautumaan riippuvaiseksi korkeammasta voimasta, Jumalan kasvattavasta armosta, jonka avulla minulla on mahdollisuus vähitellen ojentautua sydämessäni syttyneiden ihanteiden mukaan.

Vain itseesi väliä pitävänä ihmisenä voit "mennä itseesi", tulla tietoisesti todellisista arvoistasi, pyrkimyksistäsi ja motiiveistasi. Vasta kun pidät väliä suhteessa itseesi, voit tutkia itseäsi, olla kasvokkain itsesi kanssa ja tehdä parannusta myös niistä synnillisistä asenteista, joita sinulla on itseäsi kohtaan, ja niistä käytöstavoista, joilla rikot itseäsi vastaan.

Katumus ja kiitollisuus

Minun oma heräämiseni tähän on ollut toisenlainen.

Ennen kun olin edes ehtinyt hyväksyä viettejäni, halujani ja tarpeitani osaksi ihmisyyttäni, eksyin niistä velvollisuuksien ja moraalisten pakotteiden maailmaan. Kun aikuisena vihdoinkin suostuin haluihini ja tarpeisiini, juhlin niitä kohtuuttomasti. Pidin niitä ihmisyyden mittana, niinkuin ne toisaalta ovatkin, mutta en pysähtynyt tarpeeksi arvioimaan tapaani tyydyttää niitä. Rakastutin itseäni joka puolelle ja nautiskelin estoitta vastalöydetyistä miehuudestani. Uskoin liiaksi oikeustajuuni ja tilannearviointikykyyni, enkä suostunut ottamaan tarpeeksi välimatkaa itseeni, arvioidakseni itseäni sen lain valossa, jota sydämessäni rakastin. Sen jälkeen olen tuntenut katumusta monesta asiasta. Samalla olen tuntenut kiitollisuutta siitä, mitä kaiken kokemani kautta kuitenkin olen oppinut.

Tämä on minulle tärkeä asia; Kiitollisuuden ja katumuksen näkökulman löytäminen suhteessa samoihin asioihin. Jos tunnen pelkkää katumusta, kiellän sen, mitä olen oppinut. Jos tunnen pelkkää kiitollisuutta, kiellän sen, että olisin voinut oppia saman asian toisellakin tavalla.

Rukous välinpitämisenä itseän

"Eräänä päivänä minulta kysyttiin, olenko naimisissa. Vastasin: "Olen", ja lisäsin, että minun on joskus vaikea hymyillä Kristukselle." Äiti Teresa.

Vaikka rukous on keskittymistä Jumalaan ja puhumista Hänelle, emme voi tehdä sitä jos emme ota välimatkaa itseemme ja kuuntele juuri sitä rukousta, joka sydämestämme nousee.

Rukouksessa tunnustaudun siksi mitä olen, en siksi mitä haluaisin tai mitä pitäisi olla. Tässä mielessä rukous on sekä Jumalan, että itsen kohtaamisen paikka. Rukous on riisuutumista roolimienistä, toivemienistä ja muista kuvitelmissa siitä mitä olen.

Rukouksessa riisuudun omaksi itsekseksi ja paljastun sekä itselleni että Jumalalle sellaisena kuin pohjimmiltani olen; pahimmillani ja parhaimmillani.

Pysähtyessäsi hiljaa kuuntelemaan syvintä rukoustasi, törmäät ensimmäiseksi vain sisäiseen meluun: Päivän tapahtumat, unohdetut asiat, tekemättömät työt, jne. Mutta vähitellen kaikki ne osat itsessäsi, jotka ovat turhaan kaivanneet huomiota, tulevat esille. Ei Jumala tarvitse raportteja tarpeistasi tai tunteistasi. Hän tietää ne, mutta Hänelle on tärkeää, että itsekkin oppisit tunnistamaan ne ja ilmaisemaan niitä. Rukous voi olla hyvä paikka aloittaa.

Ehkä löydät sisältäsi kauan kadoksissa olleen pienen lapsen, joka kaipaa huomiota. Jumala näkee hänet jo, mutta sinä et voi pienintäsi tuoda Hänen siunattavakseen, jos et itse näe häntä. Siksi tarvitset omaa rukouselämäsi paljon enemmän kuin Jumala sitä tarvitsee.

Vaikka rukous on välinpitämistä omaan itseän, se ei ole pakoa itsestä, vaan itsen kohtaamista. Rukouksessa otat vain sen verran välimatkaa itseesi, että voit olla kasvokkain itsesi kanssa. Lähestyt Jumalaa kerjäläisenä, rääsyläisenä, tuhlaajapoikana, kiukkuisena tai ahneena lapsena, jolla on suuria vaikeuksia edes ilmaista mitä tunnet ja tarvitset. Miksi siis pyrkisit salaamaan sen rukoilemalla siististi? Miksi rukous ei voisi alkaa kipeän sydämen pohjalta nousevalla pitkällä sarjalla kysymyksiä ja valituksia:

"Kuka minä oikein olen?"

Miksi minä olen täällä?"

Mitä sinä minusta haluat?"

Minkälainen sinä olet?"

Osaatko ollenkaan puhua, kun en koskaan kuule ääntäsi?"

Minä olen kyllästynyt ja väsynyt, enkä enää ymmärrä yhtään mitään mistään."

Rukous vie sinut itsesi ytimeen ja sellaisena Hänen eteen, josta jokainen itseys on saanut alkunsa.

Normaalielämässä olet ehkä tottunut pitämään itsesi paskana, joka vain marisee perustarpeidesi tyydyttymistä ja on vihainen koko maailmalle siitä, että et saa mitä haluat. Rukouksessa voit yllätykseksi havaita itsestäsi paljon syvempiä tarpeita. Hämmästyksesi voit löytää itsesi janoamassa totuudellisuutta ja rakkaudellisuutta, myös muita kohtaan.

"Nyt sinä puhut ikäänkuin rukous olisi vain itsen kohtaamisen paikka. Eikö rukous ole kasvokkain olemista Jumalan kanssa, keskittymistä Häneen, eikä itseen?"

Kyllä, mutta juuri Hänen kasvonsa edessä sinulla on mahdollisuus löytää armollinen ja totuudellinen näkökulma myös itseesi. Jumalan näkökulma itseesi voi olla aika kaukana omastasi. Siksi sen etsiminen on välin ottamista itseesi, terveellistä välinpitämistä suhteessa itseesi.

Dialogi Jumalan kanssa

Amerikkalaiselta terapeutilta Morton Kelseyltä opin ajatuksen sisäisestä rukousdialogista.

Yksinkertaisuudessaan se on sitä, että sanot jotain Jumalalle. Sitten vaihdat roolia Jumalan kanssa ja vastaat. Jatkat omana itsenäsi ja vastaat taas Isän, Pojan tai Pyhän Hengen roolista käsin. Tämä tuntui aluksi melkein pyhäinhäväästykseltä. Mistä minä tiedän puhunko vain itse itselleni, leikin Jumalaa itseni kanssa? Päätin kuitenkin kokeilla. Tein sen kirjoittamalla dialogia päiväkirjaani.

Ensimmäinen asia jonka Jumalalle sanoin oli:

"Jumala minä pelkään kysyä sinulta mitään ja oikeasti kuulla sinun vastauksesi."

Mitä sain vastaukseksi, sitä en kerro, koska tämä on minun yksityistä aluetta. Joskus toki huomaan puhuvani vain itsekseeni. Toisinaan tunnistan "vastauksista" vanhoja tuttuja ääniä, sisäistettyä jumalakorvikkeita. Mutta olen yllätynyt siitä sydämellisestä ja syvästä koskettavasta rakkauden näkökulmasta, jonka olen tällä tavalla löytänyt. Toistaiseksi olen tehnyt tätä vain syvän hädän hetkinä. En vielä tee sitä säännöllisesti. Silti olen ehdottanut sitä ihmisille, jotka sitten ovat alkaneet pitää säännöllistä rukouspäiväkirjaa. Heidän innostavat kertomuksensa ovat rohkaisseet minuakin jatkamaan.

Jumalan välinpitävyys

Oletko koskaan ollut tilaisuudessa, johon on astunut ihminen, joka olemuksellaan tuntuu hetkessä täyttävän koko huoneen? Jos sinulla on aikaisemmin ollut vaikeuksia uskoa läsnäolosi merkitykseen, niin hänen tulonsa jälkeen se kuihtuu olemattomiin. Sisäisesti käperryt mahdollisimman olemattomaksi, pieneksi rusinaksi, joka odottaa nielaisijaansa.

Mitä tapahtuisi jos Jumala, jonka läsnäoloa sanomme niin paljon kaipaavamme, astuisi peittelemättömänä elämäämme kaikessa kirkkaudessaan? Mitä meistä jäisi jäljelle? Minne piiloutuisimme? Kenen kanssa uskaltaisimme seurustella ja mitä uskaltaisimme tehdä Hänen ollessa läsnä?

Paljon kirottu Jumalan etäisyys onkin ehkä Hänen puoleltaan suurta armoa. Hän antaa meille tilaa olla ihmisiä ja kasvaa vastuullisiksi yksilöiksi. Jokainen vilauksenkin

Jumalasta nähnyt on aina peloissaan langennut kasvoilleen tai kokenut palavansa poroksi. Eikö ole armoa, että Hän tarjoaa läheisyyttään niin pidättyväisesti, että Häntä on etsittävä? Eikö ole armoa, että Hän on niin välinpitävä, niin pidättyväinen ja huomaamaton?

Hän on toki luvannut ilmestyä kaikessa kirkkaudessaan. Silloin jokainen polvi taivaassa, maan päällä ja maan alla on notkistuva hänen edessään. Silloin hänen herruutensa on kiistaton ja kaikille ilmeinen. Mutta silloin loppuu myös vapaus otta kantaa puolesta ja vastaan. Silloin ei enää ole tilaa uskoa ja olla uskomatta.

Pidättyvällä läsnäolollaan Hän antaa meille tilaa hyljätä ja olla välittämättä. Pitämällä tarpeeksi väliä, hän antaa meille vapauden rakastaa tai olla rakastamatta, antautua, tai olla antautumatta.

Luonto ilmoittaa hänen kirkkauttaan, samalla kun se suodattaa hänen kirkkauttaan.

Raamattu ilmoittaa hänen olemustaan, samalla kun se jättää meidät kyvykkäiksi väittelemään vastaan. Hän lähestyy meitä seuraajiensa kautta, mutta niin vajavaisessa muodossa, että meille jää tilaa torjua Hänet. Hän puhuu sydämissämme, mutta ei niin lujaa, ettemme voi sulkea Häneltä sisäiset korvamme.

Hän lähestyy meitä maan yksinkertaisten ja köyhien kautta. Hän odottaa meitä janon ja nälän ytimessä, tyhjyyden sydämessä. Kukaan ei ole niin tunkeilematon kuin Jumala. Kukaan ei ole niin välinpitävä kuin Hän.

Ole välitön

Minkälainen on välitön ihminen, ja miten välittömyys sopii yhteen välittämisen ja välinpitämisen kanssa?

Oletko koskaan tavannut ihmistä, joka ei kursaile ilmaista itseään, joka on välittömästi uskollinen sille, mitä sydämessään uskoo ja myös ilmaisee sen? Oletko koskaan tavannut käytökseltään johdonmukaista ihmistä, joka samalla tuntuu aidolta ja vapaalta? Oletko koskaan seurustellut ihmisen kanssa, joka ei pidättelee todellisia ajatuksiaan, eikä panttaa tunteitaan? Oletko koskaan tuntenut ketään, jonka käytös on läpeensä teeskentelemätöntä ja rehellistä, joka ei pelaa, eikä antaudu pelon valtaan? Vain harvoin olen itse sellainen ja hyvin harvoin tapaan sellaisia. Useimmat meistä vaeltavat pakossa, pelossa, mielivaltaisuudessa ja valheessa. Harvat vaeltavat hengessä ja totuudessa.

Välitön ihminen on se, joka on välittömässä yhteydessä sisäiseen maailmaansa, eikä pidä pitkää väliä kokemansa ja ilmaisemansa totuuden kanssa. Hän välittää sisäisen kokemuksensa tässä ja nyt, eikä vasta pitkän ajan ja suuren välimatkan päästä. Hän myös toimii välittömästi sopusoinnussa sydämensä perimmäisten arvojensa kanssa. Hän on spontaani, mutta ei impulsiivinen tai kompulsiivinen.

Impulsiivisuus on toki välitöntä, mutta samalla hallitsematonta ja tiedostamatonta käytöstä, jota tekijä usein katuu myöhemmin, koska havaitsee jälkeensä toimineensa vastoin sydämensä valintoja, sikäli kun on niistä edes tietoinen. Impulsiivinen ihminen ei ole tietoinen sisäisestä arvomaailmastaan. Koska hänellä ei ole mitään tietoisia arvosteluperusteita, hän toimii minkä tahansa virikkeen (impulssin) pohjalta. Hän ei tietoisesti halua mitään enemmän kuin toista. Siksi hän toimii hetken mieltäjohteesta, miten milloinkin. Hän on välittömästi uskollinen mille tahansa virikkeelle, jonka löytää itsestään. Hän ei aseta samanaikaisia tai/ja vastakkaisia virikkeitä tärkeysjärjestykseen, eikä valitse niistä sitä, joka palvelee hänen syvimpiä päämääriään ja arvojaan.

Impulsiivinen ihminen voi yhtenä hetkenä toivoa elämän jatkuvan puolisonsa kanssa, ja seuraavana hetkenä uutta elämää sihteerinsä kanssa. Hän välttää sisäistä ristiriitaa sillä, ettei suostu kokemaan molempia impulsseja saman aikaisesti. Jos hän suostuisi

siihen, hän joutuisi ottamaan etäisyyttä itseensä ja valitsemaan jommankumman välillä.

Kompulsiivinen ihminen toimii pakonomaisesti sisäisten vaatimustensa mukaan, vastoin omia toiveitaan ja arvojaan. Hänen käytöksensä tuntuu hänestä itsestään vieraalta, ikäänkuin häntä ohjaisi joku ulkopuolinen voima. Hän ei pysty olemaan ottamatta sitä, mitä ei pohjimmiltaan halua ottaa. Hän metsästää seksuaalisia nautintoja, joita ei pohjimmiltaan halua ja jotka ovat hänen arvojensa vastaisia. Hän repii ylityöllä rahaa, jota ei tarvitse. Hän raataa suosion eteen, jota pohjimmiltaan vihaa. Hän toimii välittömien voimien vaikutuksen alla, mutta ei seuraa sydämensä ääntä.

Spontaanisuus on välitöntä, mutta kuitenkin tietoista, hallittua ja itse valittua käytöstä (Sanan alkujuri on latinankielessä, jossa se tarkoittaa valita itse.). Spontaaninen ihminen ei ole hetkellisten mielijohteiden tai jatkuvien pakkomielleiden ohjaama, vaan vapaa seuraamaan sydämensä ääntä välittömästi.

Jeesus kohtasi rakkaudellisesti monta spontaania ihmistä, jotka muista välittämättä seurasivat sydämensä ääntä. Maria Magdaleena (joka voiteli Jeesuksen jalat), Pietari ja Sakkeus nolasivat itsensä sosiaalisesti, mutta kohtasivat myös etsimänsä. Heidän spontaaninen käytöksensä tuotti heille ongelmia muiden ihmisten silmissä, mutta tavoitti Hänet, joka näki heidän sydämensä palon. He eivät jääneet laskelmoimaan seurauksia ja suunnittelemaan tuloksia, vaan ottivat nolatuksi tulemisen riskin ja löysivät sydämensä kutsulle vastaajan.

Välitön ihminen on herkkä omille tarpeilleen, tekemättä niiden tyydytyksestä pakkoa itselleen. Hän on herkkä omille tunteilleen ja vapaa ilmaisemaan ne tai olemaan ilmaisematta niitä. Hän on herkkä omille arvoilleen, pakottamatta muita seuraamaan niitä. Hän on herkkä toisen rajoille, tekemättä niistä muureja itselleen. Hän on vapaa olemaan uskollinen kaikelle mikä sillä hetkellä on totta. Hän ei pelaa, eikä juonittele, vaan seuraa sydämensä ääntä välittömästi. Hän on rehellinen ihminen, joka vaeltaa hengessä ja totuudessa.

Sellaisia ihmisiä on valitettavan vähän. Useimmat meistä tottelemme sisäisiä poliiseja ja orjapiiskureita. Seuraamme oppimiamme rooleja, malleja ja kaavoja. Tottelemme suorituspainetta, pakkomielleitä tai hetken mielijohteita.

Jos välität itsestäsi (kuuntelet itseäsi) ja pidät väliä itseesi (pysyt tietoisena sisäisestä maailmastasi) samalla, kun välität lähimmäisestäsi ja olet välinpitävä hänen suhteen, pystyt olemaan myös elämää rakentavalla tavalla välitön.

Et esimerkiksi anna auringon laskea vihaksi ylle, vaan ilmaiset sen selvästi siihen sopivalla ajalla. Välittäessäsi itsestäsi tunnistat tunteesi ja pidät niitä tärkeinä. Näet ne sisäisinä tapoina reagoida ihmisiin, asioihin ja tilanteisiin, jotka tyydyttävät tai turhauttavat tärkeitä tarpeitasi tai arvojasi.

Jos olet välinpitävä suhteessa itseesi, pystyt arvioimaan ja punnitsemaan asenteitasi ja käytöstäsi tuntiessasi vihaisuutta (vihastut, mutta et tee syntiä hylkäämällä, tuomitsemalla tai loukkaamalla). Koska olet välinpitävä toisen suhteen, et näe häntä tunteittesi tuottajana ("Sinä suututit minut). Näet itsesi oman reaktiosi tuottajana ("Minä suutuin sinulle."). Et siis syyllistä häntä omista tunteistasi, etkä syyllisty hänen tunteistaan. Koska myös välität hänestä, välität tunteesikin hänelle välittömästi, ("Minä olen vihainen sinulle siitä, että...") eikä esim. mököttämällä, juonimalla, kiukuttelemalla jne.

Jos et välitä itsestäsi ohitat tunteesi, tarpeesi ja sisäisen arvomaailmasi. Et pidä niitä tarpeeksi tärkeinä. Jos et ole välinpitävä itsesi suhteen, et huomaa kuinka tunteesi alkaa vaikuttaa asennemaailmaasi. Alat kantaa kaunaa, joka myrkyttää jopa tapaasi olla ystävällinen.

Kun annat auringon laskea vihaisuutesi ylle, vihaisuutesi alkaa vähitellen laskeutua aurinkosi ylle.

Kadotat yhteyden myös siihen mikä sinussa on rakastavaa ja lämmintä. Alat voida huonosti ja välität hänestä aina vain vähemmän. Et enää osaa olla välinpitävä suhteessa toiseenkaan ja alat syyttää häntä omasta pahoinvoinnistasi. Koska et kaiken tämän seurauksena osaa olla myöskään välitön, teet sen esim. leikkimällä marttyyria ja muilla epäsuorilla tavoilla. Lopputuloksena eksyt sekä itsestäsi, että hänestä. Eksyt maisemiin, jossa kukaan ei välitä kenestäkään, maahan jossa loppujen lopuksi millään ei enää ole mitään väliä.

Elämänolosuhteet ja muiden ihmisten asenteet voivat tuottaa elämäämme yksinäisyyttä, jolle emme mahda mitään. Kroonisin yksinäisyys on kuitenkin seurausta itsevalitusta vetäytymisestä elämästä. Se on kivulta suojautumisen tapa, joka tuottaa enemmän kipua kuin miltä se voi koskaan suojata.

Välittömyys edellyttää siis uskallusta astua ristiriitaan, kohdata ihmisten välinen erilaisuus ja erillisyys täydessä mitassaan. Ainoa tapa pelastautua tästä on lakata välittämästä yhtään mistään. Siinä onnistumisen hinta on sisäinen kuolema.

Elämä aukeaa välittämisen, välinpitämisen ja välittömyyden kautta.

Välit kunnossa?

"Minun välini hänen kanssaan ovat kunnossa."

Mitä se tarkoittaa? Meidän välillämme on selkeä väli. Hän on hän ja minä olen minä. Minä en ole hän ja hän ei ole minä. Toisaalta raja välillämme on auki. Minä voin välittää itseni hänelle, koska hän välittää minusta. Hän voi välittää itsensä minulle, koska minä välitän hänestä.

Jos tarvitsen välittäjää, tiedän hänen olevan siihen valmis. Hän ei hylkää minua häpeän ja syyllisyyden keskelle. Jos hän on pulassa jonkun toisen kanssa, teen kaiken voitavani rakentaakseni siltaa heidän välilleen.

Me välitämme toisistamme niin paljon, että jos jommankumman olemassaolo on uhattu molemmat ovat valmiit astumaan välittäjiksi toisen ja häntä uhkaavan vaaran välille. Ääritapauksessa se merkitsee sitä, että olen valmis antamaan henkeni hänen puolestaan. Olen varma siitä, että hän välittää minusta yhtä paljon.

Pyhä välinpitämättömyys

"Mikä sinä olet, oi ihminen, itseäsi tuomitsemaan?"

"Mutta siitä minä hyvin vähän välitän, että te tuomitsette minut tai jokin muu inhimillinen oikeus; en minä itsekään tuomitse itseäni." **Paavali**

Yksissä illanistujaisissa kysyin vierailtamme, mikä raamatunlause heillä oli erityisesti jäänyt mieleen. Eräs heistä kertoi kerran masentuneena ottaneensa peukalojakeen Raamatusta ja hänen sormensa oli osunut juuri noiden Paavalin sanojen kohdalle:

"Siitä minä hyvin vähät välitän..."

Hän riemastui, koska yhtäkkiä tajusi masentaneensa itseään asettamalla mielessään asioita aivan väärään tärkeysjärjestykseen. Hän oli paisutellut toisarvoisia asioita ja vähätellyt ensiarvoisia asioita. Paavalin sanojen kautta hän tavoitti pyhän välinpitämättömyyden, joka palautti asiat oikeisiin mittasuhteisiin.

Vuosien takainen kansalähetysläinen lentävä lause kuului:

"Pääasia on se, että pääasia pysyy pääasiana."

Niinpä niin, kunhan se ei jää vain pään asiaksi.

Mikä sitten on pääasia?

Kun **Karl Barth** vanhana harmaahapsisena teologina kävi yliopistolla luennoimassa, opiskelijat kysyivät häneltä luennon jälkeen:

"Mikä on tärkein elämän aikana oppimanne asia?"

Barth nojasi päänsä kämmeneensä, vetäisi henkoset piipustaan, nosti katseensa unohtumattomia syvällisyyksiä odottaviin opiskelijoihin ja alkoi hyräillä vanhaa pyhäkoululaulua:

"Jeesus mua rakastaa, Raamattu sen ilmoittaa..."

Äiti Teresa kirjoitti sisarkunnalleen:

*"Älkää olko huolissanne siitä, mitä ihmiset ajattelevat teistä. Olkaa nöyriä, niin ette koskaan joudu hämmennyksiin. Pyhä **Louis de Gonzague** sanoi, että hän jatkaisi biljardin pelaamista, vaikka tietäisi kohta kuolevansa. Oletteko pelanneet, leikkineet, syöneet ja nukkuneet hyvin?"*

(Rakkaus näkyy. Kirjapaja -83. s. 164)

"Niinkauan kuin on naurua, on myös toivoa. - Se ei ole Raamatusta, mutta se on silti totta. Armo ei ole naurettavaa, mutta se on myös naurettavissa.

Nauru ei kumarra ketään eikä suostu pysymään arvokkaan soveliaisuuden rajoissa. Se pistelee ihmisiin epäilyksen piikkejä ja riisuu naamioita. Mitä juhlallisempi totuus tulee vastaan, sitä vallattomammin nauru käyttäytyy sen edessä."

Martti Linqvist.

Välitä, ole välinpitävä ja välitön, mutta älä unohda pyhää välinpitämättömyyttä, lapsenkaltaista vallattomuutta, naurua, joka pidentää ikää.

Elämä ei ole pelkkää juhlaa.

Se on myös ruusuilla tanssimista.